

DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

Warszawa 20 sierpnia 1952 | Nr 14 | Poz. 149—161

TREŚĆ:

149.

ZARZĄDZENIE Nr 131
MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

Z dnia 27 czerwca 19952 r.

w sprawie planowania, realizacji i kontroli zadań oszczędnościowych.

(L. dz. DI/3/3910/52.)

Walka o uzyskanie oszczędności w toku budowy jest realizowana przez przedsiębiorstwa przeważnie w sposób niezadawalający. Formalnie z rachunków przejściowych potrącany jest przez banki finansujące ustalony procent oszczędności, faktyczne jednak wygospodarowanie tych oszczędności nie jest planowane ani kontrolowane na poszczególnych szczeblach wykonawstwa.

W związku z powyższym zarządza się co następuje:

§ 1. Wprowadza się instrukcję tymczasową o planowaniu, realizacji i kontroli wykonania zadań oszczędnościowych w budowlanej produkcji podstawowej, stanowiącą załącznik do zarządzenia*).

§ 2. Zobowiązuje się niżej podane jednostki organizacyjne do planowania, realizacji i kontroli zadań oszczędnościowych w okresie próbnym począwszy od dnia 1 sierpnia 1952 r. — na zasadach i w trybie ustalonym w instrukcji tymczasowej:

w C.Z.B.M. — Warszawa

1) Z.B.M Nr. 2 „BOR"
2) Z.B.M. N. 6 „MDM"
3) Z.B.M. Nr. 7, Z.B. — „Grochów"

w C.Z.B.M. — Śląsk

4) Z.B.M. — Nowe Tychy
5) Z.B.M. — Katowice, Z.B. — „Koszutka"

w CZ. B M. — Północ

6) Z.B.M. — Bydgoszcz, Z.B. — „Kapuściska"

w C.Z.B.M. — Południe

7) Z.B.M. — Nowa Huta
8) Z.B.M. — Stalowa Wola

w C.Z.B.M. — Zachód

9) Z.B.M. — Lublin, Z.B. — „Świdnik".

§ 3. Wszystkie jednostki organizacyjne (zjednoczenia, zarządy budowlane, budowy), nie wymienione w wykazie, obowiązane są zaznajomić się dokładnie z przepisami instrukcji tymczasowej i w miarę możności starać się postanowienia te realizować.

§ 4. Stała walka o obniżenie kosztów własnych powinna być w pierwszym rzędzie prowadzona na budowach, dlatego też plan oraz wykonanie zadań oszczędnościowych powinny być przedmiotem narady wytwórczej każdej budowy, przy współudziale aparatu technicznego i administracyjnego przedsiębiorstw i centralnych zarządów.

§ 5. 1) Centralne Zarządy nadzorujące działalność jednostek organizacyjnych wymienione w § 2. obowiązane sa ustalać w okresach miesięcznych zadania oszczędnościowe dla tych jednostek.

2) W miarę rozpowszechniania akcji, wytyczne dla zadań oszczędnościowych ustalać będzie Departament Planowania w porozumieniu z Departamentem Techniki i Departamentem Zatrudnienia i Płac.

§ 6. Departament Planowania prowadzi i koordynuje całokształt zagadnień oszczędnościowych resortu Bdownictwa Miast i Osiedli, przy ścisłej współpracy Departamentów: Techniki, Zatrudnienia i Płac, Księgowości, Finansowego, Głównego Mechanika i Energetyka i Centralnego Zarządu Zaopatrzenia Budownictwa Miejskiego.

§ 7. Dyrektorzy centralnych zarządów oraz zjednoczeń wydzielą z funduszów nagród, pozostających w ich bezpośredniej dyspozycji odpowiednie kwoty na nagrody dla wyróżniających się w realizacji zadań oszczędnościowych budów.

§ 8. Zarządzenie jest natychmiast wykonalne.

Minister: w/z **A. Wolski**

*) Instrukcja rozesłana do zainteresowanych w odbitce na powielaczu.

150.

ZARZĄDZENIE Nr 132
MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

Z dnia 27 czerwca 1952 r.

w sprawie oszczędnego stosowania w budownictwie miejskim metali nieżelaznych

(L. dz. D.VII/3/1129/52)

1. W związku z zarządzeniem Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego Nr 21 z dn. 25 stycznia 1952 r. w sprawie używania do produkcji metali nieżelaznych, oraz Nr 26 z dn. 26 stycznia 1952 r.

w sprawie trybu zaopatrzenia i dystrybucji metali nieżelaznych w 1952 r. (Biuletyn PKPG Nr 7 poz. 41) — polecam przy wykonaniu robót budowlanych — ścisłe przestrzeganie przepisów „Instrukcji — w sprawie oszczędnego stosowania w budownictwie miejskim — metali nieżelaznych", stanowiącej załącznik do niniejszego zarządzenia.

2. Ograniczenia w zakresie stosowania metali nieżelaznych określone w instrukcji, nie dotyczą przypadków używania tych metali w pracach szczególnych — określonych specjalnymi przepisami oraz w pracach naukowo-badawczych.

3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 27 czerwca 1952 r.

Minister: w/z A. Wolski

Załącznik do zarządzenia Ministra Budownictwa Miast i Osiedli Nr 132.

INSTRUKCJA

Z dnia 27 czerwca 1952

w sprawie oszczędnego stosowania w budownictwie miejskim metali nieżelaznych

I. CZĘŚĆ OGÓLNA

§ 1. 1. Wzmożone budownictwo miejskie i osiedlowe potrzebuje coraz większej ilości materiałów produkowanych nie tylko z surowców krajowych, ale również z surowców importowanych. W szczególności przedmiotem importu jest szereg metali półszlachetnych. Metale te nazywane również metalami nieżelaznymi, — są niezbędnym składnikiem elementów, detali i oddzielnych części sprzętu, urządzeń i konstrukcji budowlanych. Brak ich na rynku krajowym mógłby spowodować zahamowanie procesu produkcyjnego nie tylko w przemyśle ale i w budownictwie.

Dlatego celem zabezpieczenia rosnących potrzeb budownictwa, koniecznym jest wprowadzenie jak największej oszczędności w zużyciu metali nieżelaznych.

Przepisy o reglamentacji i oszczędności metali nieżelaznych — zostały ustalone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 3 lutego 1951 r. w sprawie reglamentacji złomu i innych odpadków metali nieżelaznych (Dz.U.R.P. Nr 9, poz. 69) oraz w rozporządzeniu Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dn. 1 maja 1951 r. w sprawie uznania metali nieżelaznych za reglamentowe, oraz zgłoszenia do rejestracji tych metali (Dz.U.R.P. Nr 45. poz. 334), a także w Zarządzeniu Przewodniczącego P.K.P.G. Nr 21 z dn. 25 stycznia 1952 r. w sprawie używania do produkcji metali nieżelaznych i załączonymi do niego wytycznymi odnośnie stosowania tych metali wraz z tablicą deficytowych metali nieżelaznych.

2. Za reglamentowane deficytowe metale nieżelazne — używane bez dodatków oraz stopy, spoiwa itp., wg. wyżej wspomnianej tabeli wydanej przez P.K.P.G., uważa się następujące:

A. STOPY ODLEWNICZE, ŁOŻYSKOWE I SPOIWA

Lp.	I. Miedź i stopy		II. Cyna, ołów i stopy			III. Aluminium i stopy		IV. Cynk i stopy
	Nazwa stopu	Cecha	Nazwa stopu	Cecha		Nazwa stopu	Cecha	
1			cyna		1			
2			spoiwo cynowo-ołowiowe	Sp90	2			
3			stop łożyskowy	Ł 83	3			
4			spoiwo cynowo-ołowiowe	Sp63	4			
5			spoiwo cynowo-ołowiowe	Sp50	5			
6			spoiwo cynowo-ołowiowe	Sp40	6			
7			spoiwo cynowo-ołowiowe	Sp30	7			
8			spoiwo cynowo-ołowiowe	Sp18	8			
9			stop łożyskowy	Ł 16	9			
10	brąz cynowy	B10, B101			10			
11	brąz cynowo-ołowiowy	B1010			11			
12	brąz cynowy-cynkowy	B103			12			
13	brąz cynowo-ołowiowy	B125			13			
14	brąz aluminiowy	BA1032			14			
15	brąz aluminiowy	BA94B			15			
16	brązy krzemowe	BK33, BK42			16			
17	brąz ołowiowy	BO30	stop łożyskowy	Ł10As	17			
18	brąz cynowo-cynkowy	B3751			18			
19	brąz cynowo-cynkowy	B663			19			
20	brąz cynowo-cynkowy	B555			20			
21	brąz cynowo-cynkowy	B4417			21			
22	brąz cynowo-cynkowy	B3115	stop łożyskowy	Ł6As	22			
23	mosiądze krzemowe	MK80, MKO80			23	AlSi9	LA2	
24	mosiądz specjalny	MA67			24	ALSi12CuMgNi	LA1	
25	mosiądz specjalny	MM38	spoiwo cynowo-ołowiowe	Sp3	25	AlCu4Ni2Mg1	LA7	
26	mosiądz specjalny	MA58	ołów		26	AlMg10	LA8	
27	mosiądz specjalny	MO60	stop łożyskowy sodowo-wapienny	ŁCa	27	AlMgSSi1	LA6	
28			ołów twardy		28	AlSi5Cu	LA4	
29					29	AlCu7Si5	LA5	
30					30	AlSi5Cu2	LA5	
31					31	stopy wtórne z przetopu złomu	LA21, 22 23	zlane Z61, Z43, Z41, Z40
32					32	alupolon W	LA24	cynk do ocynkowania H
33					33			cynk do ocynkowania G
34					34			cynk do ocynkowania W

B. STOPY PLASTYCZNE

Lp.	I. Nikiel i stopy		Miedź i stopy			II. Aluminium i stopy		III. Inne	
	Nazwa	Cecha	Nazwa	Cecha		Znak	Cecha	Nazwa	Cecha
1	Nikiel				1				
2	monel	MO			2				
3			miedź elektrolityczna	Cu1	3				
4			nowe srebro	NS20	4				
5			nowe srebro	NS18	5				
6			nowe srebro	NS12	6			cyna	
7			brąz cynowy	B7	7				
8			miedź rafinowana	Cu3	8				
9			brąz nikl.-krzemowy	BN31	9				
10			brąz krzemowy	BK31	10				
11			brąz aluminiowy	BA1044	11				
12			mosiądz	M35	12				
13			brąz aluminiowy	BA1032	13				
14			brąz aluminiowy	BA94A	14				
15			mosiądz specjalny	MA77	15	Al99,7	Al 1		
16			mosiądz specjalny	MO70	16	Al99,5	Al 2		
17			mosiądz specjalny	MM55	17	AlCuNi2	PA8		
18			mosiądz	M70	18	Al99,0	Al3		
19			mosiądz	MO63	19	AlMg5	PA3		
20			mosiądz	M63	20	AlMg3	PA2		
21			mosiądz specjalny	MA58	21	AlMn1	PA6		
22			mosiądz	M59	22	AlMg1Si1	PA4		
23			mosiądz	M58	23	AlMgSi	PA5		
24					24	AlCu4Mg1/Al 99,5	PA7/A12		
25					25	AlCu4Mg1	PA7		
26					26	AlCu3Mg1/Al 99,5	PA6/A12	ołów	
27					27	AlCu3Mg1	PA6	ołów twardy	
28					28			cynk elektrolit	NO i EO
29					29			stop cynkowy	Z10, Z11, Z43
30					30			cynk rafinowany	Raf.

Objaśnienie:

Metale i stopy wyszczególnione w tabeli — są uszeregowane według malejącej deficytowości.

3. Stosowanie stopów — ustala się wg. „Instrukcji o stosowaniu łożyskowych stopów cynowych w osnowie cynowej i ołowianej oraz wylewaniu nimi panewek łożyskowych" wydanej przez Ministerstwo Przemysłu ciężkiego (P.W.T. 1951 r.) i nazywanej dalej w skrócie: instrukcją Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego.

§ 2. Reglamentowane metale nieżelazne stosuje się w budownictwie miejskim i osiedlowym:

a) bezpośrednio przy wykonywaniu części budowli: np. w elementach dachowych oraz w okuciach, w ozdobach dekoracyjno-architektonicznych i t.d.

b) przy zakładaniu urządzeń i przyrządów instalacyjnych: wodociągowo-kanalizacyjnych, ogrzewniczych, wentylacyjnych, świetlnych i elektrotechnicznych,

c) przy montażu i naprawach sprzętu mechanicznego: maszyn i agregatów, a także

d) przy instalowaniu urządzeń ochronno-obsługowych, przeciwpożarowych i bezpieczeństwa pracy, oraz przy naprawie przyrządów biurowych.

II. CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA.

§ 3. 1. Oszczędność w zużyciu metali nieżelaznych stosowanych w budownictwie, należy osiągnąć:

a) przez zmianę konstrukcji i technologii — detali metalowych, stosowanych w wykonywanych częściach budowli i instalacjach oraz przy montażu i naprawie sprzętu mechanicznego i pomocniczego, —

b) przez zmianę składników — tworzyw metalowych w detalach części budowli instalacjach oraz w sprzęcie mechanicznym i pomocniczym.

2. Zasady oszczędności w zużyciu metali nieżelaznych, przy zastosowaniu ich w elementach budowli, o których mowa w § 2 lit. a) są następujące:

p.1. Znak P.K.P.G. 595—598, wg. „wykazu artykułów dla planowania zaopatrzenia" — wydawnictwo P.K.P.G. Nr 29/1950.

Blacha ocynkowana.

Do cynkowania dopuszczalne jest stosowanie cynku rafinowego Raf, cynku hutniczego H, hutniczego z popiołów G. oraz cynku wtórnego W (wg. PN H 82200).

Zakazuje się dodatku cyny czystej do kąpieli, aluminium wolno dodawać w postaci aluminium z przetopu. (alupolon W).

p. 2. Znak PKPG, 1—108: Użycie metali nieżelaznych do wyrobu śrub, nitów, nakrętek, gwoździ, sztyftów, wkrętek dopuszcza się jedynie:

a) przy pracy w środowisku korodującym,

b) przy czym miedź, brąz, mosiądz, mogą być zastąpione żelazem przy zastosowaniu powłoki galwanicznej i ogniowej z cynku, a także przez żelazo ocynkowane.

p. 3. Znak PKPG 155—164:

Obcęgi, drągi, kielnie, łopatki itp. Niedozwolone jest stosowanie metali nieżelaznych również w postaci powłok ochronnych.

p. 4. Znak PKPG 134:

Tarcze ostrzegawcze, zaporowe i manewrowe — zabrania się stosowania metali nieżelaznych.

135:

Zapory drogowe — jak poz. 134.

Okucia do powyższych urządzeń stosować należy wyłącznie żelazne.

p. 5. Znak PKPG: Branża XIX.

Zabrania się stosowania w budownictwie blachy z metali nieżelaznych do krycia dachów. Blacha cynkowa może być używana tylko do obróbki blacharskiej, rynien deszczowych, rur spustowych, gzymsów i wyskoków.

Blacha miedziana może być używana jedynie za specjalnym zezwoleniem w budowlach zabytkowych.

p. 6. Znak PKPG: Branża XXIX.

Do przygotowania siarczanu miedzi do celów impregnacyjnych należy stosować zamiast grubego złomu miedzianego — zgorzelinę i inne drobne odpady przemysłowe zawierające miedź lub tlenki miedzi.

p. 7. bez znaku PKPG:

Okucia okienne i inne, klamki do drzwi itp. z me-

tali nieżelaznych zaleca się zastępować żelazem lub materiałami ceramicznymi o odpowiedniej wytrzymałości i powleczonych chromem, niklem — metodą natryskową.

p. 8. bez znaku PKPG:

Balustrady, kratki i osłony z metali nieżelaznych — zaleca się zastępować przez żelazne z powłoką niklem, chromem itp., z wyjątkiem urządzeń specjalnie reprezentacyjno-dekoracyjnych, na podstawie osobno uzyskanych na to zezwoleń.

3. Zasady oszczędności w użyciu metali nieżelaznych, przy zastosowaniu ich w instalacjach budowlanych, o których mowa w § 2 litera b) — są następujące:

p. 1. Znak PKPG 54—55:

Spoiwa cynowo-ołowiowe.
Poleca się stosować do celów lutowniczych wyłącznie spoiwa miękkie w gatunku B (z zawartością antymonu), objęte PN/H-87100. Poszczególne gatunki spoiw należy stosować według poniższych wskazówek:
Spoiwo Sp3
Spajanie i pobielanie chłodni przy ciągnikach.
Spoiwo Sp 18 B
Spajanie zbiorników na wodę, benzynę i naftę z ołowianego żelaza przy ciągnikach,
pobielanie naczyń na smary,
spajanie rur i wyrobów ołowianych, blach cynkowych, miedzianych mosiężnych, żelaznych.
Spoiwo Sp 30 B
Zmechanizowane spajanie rurek chłodnicowych, pobielanie panewek żeliwnych, stalowych i brązowych przed wylaniem ich stopami łożyskowymi niskocynkowymi, spajanie wyrobów z żelaza ocynkowanego, czarnej blachy, brązu i mosiądzu, stopów cynkowych.
pobielanie końcówek przewodów i kontaktów w aparaturze teletechnicznej,
spajanie uzwojeń silników i prądnic, pobielanie i spajanie zbiorników i naczyń na benzynę.
spajanie zbiorników na wodę, benzynę i naftę przy ciągnikach, spajanie i pobielanie końcówek, cewek, złącz i końcówek przy montażu urządzenia elektrycznego,
spajanie akumulatorów,
spajanie płaszczy kablowych,
spajanie blach cynkowych i ocynkowanych,
spajanie żelaza ocynkowanego z miedzią,
spajanie sprzętu kotłów destylacyjnych,
spajanie końcówek i muf kablowych.

p. 2. Znak PKPG 71—73:

Blacha miedziana.
Zaleca się stosować zamiast blachy miedzianej brąz niklowo manganowy BN 31 według PN/H-87050, który pozwala zaoszczędzić połowę przekroju dzięki podwójnej wytrzymałości.
95—98:
Blacha brązowa
Zaleca się stosować zamiast blachy z brązu cynowego — blachę z brązu krzemowego — manganowego BK 31 według PN/H-87050.
179—181:
Pręty brązowe
Drut brązowy
Zaleca się stosować zamiast prętów i drutu z brązu cynkowego mosiądz specjalny MA 58 wg. normy PN/H-87025.

p. 3. Znak PKPG 250

Wełna ołowiana do uszczelniania.
Zaleca się stosować odpadki folii i otoczek aluminiowych wyżarzonych oraz rury ze złączami elastycznymi.
Wełna ołowiana /do uszczelniania połączeń kielichowych, rur wodociągowych i kanalizacyjnych zaleca się, po uzyskaniu pozytywnych wyników prób — stosować folię lub otoczki aluminiowe wyżarzone z zewnętrzną powłoką przeciwkorozyjną, uszczelnioną.
(Może być również stosowane w tym celu miękkie żelazo gąbczaste bitumowe, wg. recept opisowych w technicznej literaturze radzieckiej).

p. 4. Znak PKPG 309—312:

Armatura ze stopów metali nieżelaznych.
Armatura przemysłowa według katalogu A 1300, wydanego przez Centralę Handlową Przemysłu Metalowego.

1) Pierścienie uszczelniające i siedliska armatur żeliwnych dla zaworów zaporowych żeliwo na żeliwo*), stal nierdzewna, mosiądz do 60% miedzi,
dla zaworów śrubunkowych — stal nierdzewna, brąz B 555 (według PN/H-87050) mosiądz do 60% miedzi.
dla zaworów do amoniaku — ołów twardy.
dla zaworów pływakowych, redukcyjnych, bezpieczeństwa — stal nierdzewna, brąz B 555, mosiądz do 60% miedzi.
dla zaworów zwrotnych — żeliwo na żeliwo — stal nierdzewna, mosiądz do 60% miedzi,
dla zaworów do centralnego ogrzewania — mosiądz do 60% miedzi,
dla zasuw klinowych budowy płaskiej owalnej i okrągłej — żeliwo na żeliwo, stal nierdzewna, mosiądz do 60% miedzi,
dla zasuw z równoległymi płytami żeliwo na żeliwo — stal nierdzewna, brąz B555, mosiądz do 60% miedzi,
dla zasuw ze skośnymi płytami — stal nierdzewna, brąz B555, mosiądz do 60% miedzi,
dla zasuw kanałowych — stal nierdzewna, mosiądz do 60% miedzi,
dla zasuw klapowych do zimnej wody — uszczelnienie nie metalowe na żeliwo i uszczelnienie niemetalowe na mosiądz, dla wyższej temperatury żeliwo na żeliwo — stal nierdzewna, mosiądz do 60% miedzi.
dla hydrantów podziemnych, naziemnych, zdroje uliczne, uszczelnienie niemetalowe, mosiądz do 60% miedzi,
dla odwadniaczy — stal nierdzewna.

2) Pierścienie uszczelniające i siedliska armatury staliwnej i stalowej dla wszystkich ciśnień i średnic nominalnych — stal na stal, stal azotowana, stal nierdzewna.

3) Części zamykające.
Klapy, płyty, grzybki, kliny itp. do Dnom 32 oraz stożki kurków do Dnom 13 — stopy cynku, stal nierdzewna, mosiądz do 60% miedzi.
Do roku 1954 dopuszcza się brąz B555.
Stożki kurków powyżej Dnom 13 mm — stal chromowana, miedziowana, dyfuzyjnie ochromowana, żeliwo pomiedziowane, żeliwo powleczone brązem B555, stal nierdzewna.
Do roku 1954 dopuszcza się mosiądz do 60% miedzi.
Dysze aparatów strumieniowych — stal nierdzewna.

4) Części regulujące i uszczelniające elementów przymusowo zamykanych części — żelazo stal nierdzewna, stal azotowana, staliwo.

5) Części współsuwne armatury pracującej samoczynnie lub prawie samoczynnie w ośrodku czynnika przepływającego — stal ocynkowana, pomosiądzowana, stal dyfuzyjnie chromowana.

6) Części uszczelniające współsuwne — stal nierdzewna, mosiądz do 60% miedzi.

p. 5. Znak PKPG 312—316:

Armatura sieci domowej według katalogu A 1200, wydanego przez Centralę Handlową Przemysłu Metalowego.
Urządzenia łatwowymienne do wody zimnej niezakwaszonej — stopy znalu, uzbrojenia armaturowe (z wyjątkiem trzpieni) — tworzywa niemetalowe,
urządzenia do wody przemysłowej — żeliwo.
Zaleca się wprowadzić do armatury domowej z żeliwa ciągliwego, ocynkowane z uzbrojeniem z mosiądzu, brązu, lub stali nierdzewnej.

p. 6. Znak PKPG 15—21:
33—38:

Druty żelazne ocynkowane.
Druty stalowe ocynkowane.
Dopuszcza się stosowanie wszystkich gatunków cynku z wyjątkiem cynku wtórnego. Do ocynkowania siatek na ogrodzenie należy stosować cynk hutniczy H, cynk hutniczy z popiołów G, oraz cynk rafinowany Raf (wg. PN/H82200). Przy tym dla inwestycji długotrwałej należy stosować druty mocno ocynkowane, po uzyskaniu na to specjalnego zezwolenia.

*) Określenie „żeliwo na żeliwo" oznacza, że siedliska wykonywane są przez obróbkę korpusu żeliwnego lub części zamykającej żeliwnej.

p. 7. Znak PKPG 1—108:
Użycie metali nieżelaznych do wyrobu śrub, nitów, nakrętek, gwoździ, sztyftów, wkrętek dopuszcza się jedynie:
a) przy pracy w środowisku korodującym,
b) przyczym (miedź, brąz, mosiądz, mogą być zastąpione przez żelazo przy zastosowaniu powłoki galwanicznej i ogniowej z cynku).
Do mocowania przyrządów kanalizacyjnych i wodociągowych zaleca się stosować śruby, nakrętki, wkrętki itp. ze stali miękkiej — ocynkowanej.

p. 8. Znak PKPG 122:
Piece kąpielowe węglowe.
Dopuszcza się czasowo blachę miedzianą wyłącznie na denka i do napraw. Należy przejść całkowicie na blachę żeliwną lub na stal ocynkowaną.
125:
Kuchenki gazowe.
części palnika z aluminium przetopowego lub żeliwa.

p. 9 Znak PKPG 1—15: Kotły parowe.
zabrania się używania miedzianych ścian kotłowych i zespórek.
Łożyska ślizgowe — zgodnie z instrukcją Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego.
37:
Zbiorniki do cieczy.
Do cieczy chemicznie aktywnych można używać blach stalowych platerowanych stalą nierdzewną, miedzią, mosiądzem, aluminium, ołowiem.
Poleca się używanie stali z uodpornioną powierzchnią.

p. 10 Znak PKPG 45—58:
Pompy samossące do wody do picia.
Wirniki brązowe — do 1.I.1953 r. a następnie stalowe.
Łożyska z brązu cynowo-cynkowego lub masy plastyczne wylane stopem łożyskowym według instrukcji Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego.
Łożyska korbowodowe pomp tłokowych — wylane stopami łożyskowymi według instrukcji Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego i z brązu cynowo-cynkowego.
Tuleje, nakrętki wałów — z brązu lub mosiądzu.

p. 11 Znak PKPG 62—66:
Wirniki pomp — z brązu krzemowego. Uszczelki — ołów
Wentylatory kopalniane.
Łożyska według instrukcji Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego. Metale nieżelazne, w zależności od mocy, ilości obrotów itp.
Kanały wentylacyjne i klimatyzacji oraz — przewody powietrzne do wentylatorów turbinowych — blacha żelazna ocynkowana.

p. 12 Znak PKPG 74—78:
Sprzęt i materiały do spawania.
Reduktory
Reduktory, palniki, nakrętki — mosiężne.
79—81:
Palniki:
Zawory butli ciśnieniowych — mosiądz kuty lub prasowany.

p. 13 Znak PKPG 207:
Piecyki odbłyskowe — blacha żelazna, masy plastyczne.
209:
Sterylizatory podgrzewane elektrycznie — porcelana techniczna,
215—220:
Lampy biurkowe, lampy nocne, żyrandole — żelazo, masy plastyczne, drewno.
296—306:
Kontakty do bezpieczników tablicowych — stopy cynku.

p.14 Znak PKPG 517:
Przewody telefoniczne krzemobrązowe — zastąpione drutami bimetalowymi żelazo-miedź.
521:
Linki antenowe — aluminium.
552:
Linki odgromowe — druty stalowe ocynkowane na gorąco.

p. 15 Znak PKPG 541—575:
Druty i linki miedziane w przewodach i kablach elektro-energetycznych — spoiwa twarde o zawartości srebra do 60%.
552—553:
Przewody płaszczowe — taśma żelazna ocynkowana.
590:
Drut dzwonkowy — żelazo.

p. 16 Znak PKPG 592—593:
Przewody instalacyjne kabelkowe płaskie i okrągłe typu KGoi, KGp — masy plastyczne.
Przytym zaleca się używać dla instalacji specjalnie odpowiedzialne przewody kabelkowe z masy plastycznej produkcji Szwedzkiej — jak najwięcej elestycznej i najmniej kruchej.

p. 17 Znak PKPG 592—598:
Żyły zerowe w przewodach prądu silnego — druty stalowe.
592—617:
Płaszcze ołowiane w kablach silnoprądowych — stop ołowiu z tellurem, masy plastyczne.
594:
Kable prądu silnego — aluminium, miedź.
Zastąpienie przewodów kabelkowych w osłonie włóknistej na napięcie znamienowe 250 V typu KGao przewodem płaszczowym, odpornym na wpływy chemiczne i atmosferyczne na napięcie znamienowe 75⁰ V typu Pag.

p. 18 Znak PKPG 618—619:
Kable słaboprądowe instalacyjne — miedź.
620—622:
Kable słaboprądowe miejskie—miedź.
623—625:
Kable słaboprądowe stacyjne — miedź.

p. 19 Znak PKPG 855—867:
Tarcze numerowe aparatów telefonicznych — masy plastyczne.
976:
Końcówki do głowic kablowych i słupowych — korpus obramowania i nakrętki — stopy cynku.
1000—1019: Osłony lamp jarzeniowych — blacha żelazna, masy plastyczne.
1022—1046: Trzonki do żarówek elektrycznych — taśma żelazna z pokryciem przeciwkorozyjnym.

p. 20 Znak PKPG 52—54:
Gazomierze.
Liczniki gazowe — stal pokryta zewnętrznie ołowiem, suwak — ze stopu cyny z antymonem, mechanizm licznika — mosiężny, łączenie spoiwem do 30% cyny.
55:
Manometry i vakuumetry zwykłe.
Rurki manometrowe — mosiężne, z mosiądzu niklowego lub brązu, mechanizm — mosiężny.
56—58:
Wodomierze.
Kółko dolnego mechanizmu kołowego — tworzywo sztuczne czasowo dozwolone niklowe, koło zębate — stal szlachetna (czasowo nikiel) mechanizm górny — mosiężny, korpus — z przetopionego aluminium (czasowo mosiądź), uszczelki, sprężyny i sita — tworzywa sztuczne i stal szlachetna, tarcza zegarowa — szklana lub z tworzyw sztucznych.
Przy gorącej wodzie — komora brazowa, koła ślimakowe, uszczelki i sprężyny — brązowe.

p. 21 bez znaku PKPG:
W kotłach do ogrzewania centralnego — armatura kotłowa o większych średnicach zaleca się stosować ze staliwa z uzbrojeniem brązowym.

4. Zasady oszczędności w zużyciu metali nieżelaznych, przy zastosowaniu ich w mechanizacji budownictwa, o których mowa w § 2, literą c) — są następujące:

p.1 Znak PKPG 49—51:
Stopy łożyskowe.
W zakresie stosowania stopów łożyskowych cynowych obowiązuje „Instrukcja Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego".
Stop łożyskowy wysokocynowy Ł83.
Silniki elektryczne o mocy powyżej 750 kW, prądnice o mocy powyżej 500 kW, szybkobieżne maszyny parowe (łożyska główne i korbowodowe) o obrotach powyżej 200 obr./min., szybko

bieżne silniki Diesla, o mocy powyżej 1200 KM, silniki Diesla wszystkich typów o mocy powyżej 100 KM, na cylnder, silniki Diesla i elektryczne (łożyska główne) dowolnej mocy powyżej 3000 obr/min., kompresory o mocy powyżej 500 kW pompy odśrodkowe powyżej 2950 obr./min.,
Obrabiarki (łożyska główne) przy pv powyżej 150 kg/cm².m/sek.
Stop łożyskowy Ł16
Silniki elektryczne o mocy 250—750 kW, prądnice o mocy do 500 kW., sprężarki o mocy 500 KM, pompy odśrodkowe o mocy do 2000 KM, obrabiarki (łożyska główne) przy pv powyżej 100 kg/cm² m./sek.,
Stop łożyskowy Ł10As
Silniki spalinowe (łożyska główne i korbowodowe), silniki elektryczne o mocy 250—750 kW, prądnice o mocy do 500 kW, kompresory o mocy do 500 KM, sprężarki (łożyska korbowodowe) w ciężkich warunkach pracy przy pv mniejszym od 100, pompy odśrodkowe o mocy do 2000 KM, reduktory i przekładnie zębate walcarek oraz maszyn dźwigowych o mocy do 1800 KM,
Stop łożyskowy Ł6As
Silniki ropowe, gazowe benzynowe oraz Diesla, wentylatory, ekshaustory, kompresory, silniki elektryczne o mocy 100—250 kW, młyny parowe, przekładnie zębate dla małych mocy, pomocnicze urządzenia pędne.
Odnośnie użyteczności stopu z nowych zamiennych metali niedeficytowych — należy prowadzić dalsze doświadczenia.
Pozatym w stosunku do sprzętu zagranicznego jak np. spycharki Caterpillar, koparki Bandy, Landeswerk, Asbrinks itp. — powodujących większe wymiarowo łożyska, a w związku z tym przeważnie większe naciski jednostkowe, można stosować stop łożyskowy 70, Znak Pb.Sn12.Sb13. Cn5 (Skład: Sb12 = 14%, Cn4,5 = 5,5%, Sn69 — 71% i reszta Pb).

p. 2 Znak PKPG 54—55:

Spoiwa cynowo—ołowiowe.
Poleca się stosować do celów lutowniczych wyłącznie spoiwa miękkie w gatunku B, objęte PN/ /H—87100.
Poszczególne gatunki spoiw należy stosować według poniższych wskazówek:
Spoiwo Sp 3
Spajanie i pobielanie chłodnic przy ciągnikach,
Spoiwo Sp18B
Spajanie zbiorników na wodę, benzynę, naftę z ołowiowanego żlaza przy ciągnikach,
pobielanie naczyń na smary,
spajanie rur i wyrobów ołowianych, blach cynkowych, miedzianych, mosiężnych, żelaznych.
Spoiwo Sp30B
Zmechanizowane spajanie rurek chłodnicowych, pobielanie panewek żeliwnych, stalowych i brązowych przed wylaniem ich stopami łożyskowymi niskocynowymi.
spajanie wyrobów z żelaza ocynkowanego, czarnej blachy, brązu i mosiądzu, stopów cynkowych, pobielanie końcówek przewodów i kontaktów w aparaturze teletechnicznej,
spajanie uzwojeń silników i prądnic, pobielanie i spajanie zbiorników na benzynę,
spajanie zbiorników na wodę, benzynę i naftę przy ciągnikach,
spajanie i pobielanie końcówek, cewek, złącz i końcówek przy montażu urządzenia elektrycznego,
spajanie akumulatorów,
pobielanie naczyń na tłuszcze techniczne,
spajanie płaszczy kablowych,
spajanie blach cynkowych i ocynkowanych,
spajanie żelaza ocynkowanego z miedzią,
spajanie końcówek i muf kablowych,
spajanie części motocyklowych, różnych drobnych urządzeń w ciągnikach.
Spoiwo Sp40B
spajanie złącz przy cewkach elektromagnesów,
spajanie przewodów powyżej 0,1 mm,
spajanie aparatów tlenowych,
spajanie przewodów i kontaktów w aparaturze elektrotechnicznej,
spajanie żelaza ocynowanego, zbiorników lamp naftowych i karbidowych, spajanie wiader na wodę,
spajanie siatek metalowych i sit,
Spoiwo Sp50B
pobielanie panewek przed wylewaniem stopem łożyskowym Ł70.
Spoiwo Sp63B
Do celów specjalnych w maszynach elektrycznych jak:
spajanie uzwojeń twornika w silnikach dużej mocy do walcarek, spajanie kolektorów silników przy dźwigach i maszynach wyciągowych,
spajanie prądnic wysokiej częstotliwości i przetwornic spawalniczych.
W chłodniach można po uzyskaniu specjalnego zezwolenia używać w spoiwach cyny 80%, uszczelki zaś zaleca się zmieniać stopami lekkimi — miękkimi.
Celem zaoszczędzenia cyny do pobielania panewek, silników spalinowych, wchodzących w skład jednostek sprzętowych (poniemieckich), zaleca się, zastosowanie stopu o zaw. Sn = 30% i Pb = = 70%. Procesy technologiczne pobielania i wylewania podane są w załączniku do niniejszej pozycji (patrz § 5, ust. 3)

p. 3 Znak PKPG 95—98:

Blacha brązowa.
Zaleca się stosować zamiast blachy z brązu cynowego, blachę z brązu krzemowo-manganowego BK31 według PN/H—87050.
Zaleca się również stosowanie blachy perforowanej — przy zachowaniu należytej jej twardości.

p. 4 Znak PKPG 179—181:

Pręty brązowe — zaleca się stosować zamiast prętów i drutu z brązu cynowego mosiądz specjalny MA58
Drut Brązowy — wg. normy PN/H—87025.

p. 5 Znak PKPG 309—312:

Trzpienie-stal, znal, stal nierdzewna,
W miejscach pracy dławicy należy stosować stal ocynkowaną, stal pomosiądzowaną, stal dyfuzyjnie chromowaną, stal natryskiwaną cynkiem lub mosiądzem; mosiądz do 60% miedzi.
Nakrętki trzpienia leżącego wewnątrz korpusu — stal, znal, mosiądz do 60% miedzi.
Tulejki gwintowane — żeliwo,
dla armutury do wody zimnej — znal.
dla armatury do 350 C. — stal nierdzewna,
dla pozostałej armatury — żeliwo, staliwo, mosiądz do 60% miedzi.
Tulejki prowadzące leżące wewnątrz armatury — stal nierdzewna, brąz B555, mosiądz do 60% miedzi.
Ośki, wałki, czopy do średnicy 20 mm, leżącego wewnątrz armatury — stal nierdzewna, mosiądz do 60% miedzi.
wałki, bolce przy zaworach zwrotnych klapowych do średnicy do 20 mm — stal nierdzewna, powyżej średnicy 20 mm — stal z powłoką cynkową, mosiężną, miedzianą, stal dyfuzyjnie chromowana.
Łożysko — żeliwo, żeliwo spiekane, masy plastyczne
Łożyska pracujące w ośrodku czynnika przepływającego — mosiądz do 60% miedzi.
Elementy zamocowań, napędów i części prowadzące jak pierścienie, kulki, sztyfty, nawlecz.ki itp. — stal dyfuzyjnie chromowana, stal nierdzewna.
Elementy łączące jak nakrętki, podkładki, zabezpieczenia, nity, kliny itp. leżące wewnątrz armatury — stal dyfuzyjnie chromowana, stal nierdzewna mosiądz do 60% miedzi.
Pływaki — tworzywa niemetalowe, stal, stal lakierowana, stal ocynkowana.
Sita — stal lakierowana, stal ocynkowana.
Sprężyny leżące wewnątrz armatury — stal, stal nierdzewna.
Membrany — stal nierdzewna, mosiądz do 60% miedzi, tworzywa niemetalowe.
Kadłuby, pokrywy, kopuły, kliny, płyty, śrubunki dla Dnom 32 mm. — mosiądz do 60% miedzi. brąz B555,
dla Dnom powyżej 32 mm — żeliwo, staliwo, stal.

p. 6 Znak PKPG 15—21:

Druty żelazne ocynkowane.
33—38:
Druty stalowe ocynkowane.
Dopuszcza się stosowanie wszystkich gatunków cynku z wyjątkiem cynku wtórnego. Do ocynko-

wania siatek na ogrodzenia należy stosować cynk hutniczy H, cynk hutniczy z popiołów G. oraz cynk rafinowany Raf, (wg PN/H—82200).

p. 7 Znak PKPG 1—108:

użycie metali niezależnych do wyrobu śrub, nitów, nakrętek, gwoździ, sztyftów, wkrętek dopuszcza się jedynie:
a) przy pracy w środowisku korodującym.
Poza tym nakładki hamulcowe — sprzęgłowe z metali nieżelaznych, po uzyskaniu specjalnego zezwolenia — można mocować nitami miedziano-aluminiowymi.

p. 8 Znak PKPG 7—10:

Suwnice, żurawie dźwigi, wyciągi.
Łożyska ślizgowe, panewki stalowe wylane brązem ołowianym lub brązy cynowo cynkowe, brązy aluminiowe, mosiądze specjalne, spieki metali, tworzywa sztuczne.
Również zamiast wkładek z metali nieżelaznych zaleca się stosować wkładki stalowe — natryskowane metalem półszlachetnym lekkim.

p. 9 Znak PKPG 85:

Windy ręczne i mechaniczne.
Łożyska żeliwne — zakazuje się stosowania metali nieżelaznych.

p. 10 Znak PKPG 1—217:

W gospodarce remontowej we wszystkich technicznie i ekonomicznie uzasadnionych przypadkach należy stosować w całej rozciągłości proces metalizacji natryskowej.

p. 11 Znak PKPG Branża XI.

Łożyska z brązu cynowo-cynkowego lub wylane stopem niskocynowym.
W maszynach przenośnych i ręcznych części konstrukcyjne — z aluminium lub elektronu z przetopu.
Piły taśmowe: łączenie spoiwem twardym mosiężnym.

p. 12 Znak PKPG Branża XII.

Maszyny parowe stare.
Łożyska główne — dopuszcza się wylanie stopem łożyskowym.
Szczegóły dotyczące stosowania stopu zgodnie z instrukcją Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego.
Metale nieżelazne, w zależności od mocy maszyn, ilości obrotów itp..

p. 13 Znak PKPG 5—11:

Silniki gazowe i spalinowe, generatory i ich części Silniki spalinowe (z wyjątkiem samochodowych),
łożyska silnie obciążone — wylane stopem łożyskowym zgodnie z instrukcją Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego.

p. 14 Znak PKPG 18—56:

Sprężarki i ich części.
Łożyska silnie obciążone — wylane stopem łożyskowym zgodnie z instrukcją Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego, w zależności od masy, ilości obrotów itp.
Powierzchnie zagrożone korozją i powierzchnie, które muszą odpowiadać przepisom zdrowotnym, mogą być wykonywane z miedzi, brązu, stopów aluminiowych.

p. 15 Znak PKPG 45—58:

Pompy.
Łożyska wylane stopami łożyskowymi według instrukcji Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego — w zależności od mocy, ilość obrotów itp. Główne łożyska dużych i silnie obciążonych pomp — stop łożyskowy cynowy. Tuleje, nakrętki wałów — z brązu lub mosiądzu.
Wirniki pomp — z brązu krzemowego.
Uszczelki — ołów.
Pompy do wody somossące.
Wirniki brązowe — do 1.1.1953 r. a następnie stalowe
Łożyska z brązu cynowo-cynkowego lub masy plastyczne wylane stopem łożyskowym według instrukcji Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego.
Łożyska korbowodowe pomp tłokowych — wylane stopami łożyskowymi według instrukcji Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego i z brązu cynowo-cynkowego.

p. 16 Znak PKPG 74—78:

Sprzęt i materiały do spawania.
Reduktory.
Reduktory, palniki, nakrętki — mosiężne.
79—81:
Palniki.
Zawory butli ciśnieniowych — mosiądz kuty lub prasowany.

p. 17 Znak PKPG 245—249:

Maszyny napędowe parowe.
Lokomotywy.
Łożyska główne — z brązu cynowo-cynkowego wylane stopem łożyskowym.
Szczegóły dotyczące stosowania stopów w zależności od mocy maszyn, ilości obrotów — zgodnie z instrukcją Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego.
Skrzynie paleniskowe i zesporki kotłowe — stalowe.

p. 18 Znak PKPG 247:

Wagony i wózki wąskotorowe.
Wagony — łożyska wylane stopem łożyskowym sodowo-wapiennym ŁCa.
Czasowo dopuszcza się stosowanie stopu łożyskowego cynowego Ł6.
Wózki wąskotorowe — łożyska żeliwne.
Przytym stop · łożyskowy, cynowy 6 — znak PbSn6. Sb. Cn2 (skład: SPll = 13%, Cn = 2%, Sn = 6,5 reszta Pb)
zaleca się stosować do wagonów towarowych jak również dla specjalnych typów wagonetek budowlanych.

p. 19 Znak PKPG 265—302:

Inne maszyny budowlane.
Wieńce kół ślimakowych silnie obciążone — z brązu, główne łożyska najsilniej obciążone — wylane stopem łożyskowym cynowym, łożyska mniej obciążone — wylane stopem łożyskowym niskocynowym lub z brązu cynowo-cynkowego, inne łożyska tworzywa sztuczne, metale spiekane, żeliwne.
Łączenie części spoiwami do 40% cyny lub spoiwami twardymi.

p. 20 Znak PKPG 857—863:

Piły taśmowe do drewna.
Łączenie lutowiem twardym mosiężnym.

p. 21 Znak PKPG 1—5:

Samochody
Głowice cylindrów — silumin miedziowy AlSi 5Cu, AlSi5 Cu2, tłoki silników — AlCu7Si5, AlCu 4Ni2Mgl, AlSi12CulNi według PN H—88027.
Stosowanie stopów łożyskowych cynowych w zależności od mocy silników, ilości obrotów — zgodnie z instrukcją Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego.,
Metale nieżelazne.
Pozatym należy stosować brązy ołowiane o zawartości 20—30% ołowiu.
Uszczelki — dozwolone stosowanie blachy z mosiądzu, aluminium, w ostateczności z miedzi.
Chłodnice rurki mosiężne, łączone spoiwem do 40% cyny, zależnie od sposobu lutowania, przy spajaniu mechanicznym spoiwo Sp30B.
Podwozia: rurki do centralnego smarowania i hamulców hydraulicznych — stal z uodpornioną powierzchnią. Pokrywy kół samochodowych — stalowa z uodpornioną powierzchnią.
Nity do hamulców — stal, aluminium lub miedź.
Tuleje resorowe — stal z wkładką brązową.
Karoserie samochodów osobowych i innych pojazdów, dekoracyjne listwy i ramki, wewnętrzne wyposażenia (wsporniki, uchwyty i mechanizmy podnoszące okna, ramy okienne, okucia), — stopy cynkowe, stal z uodpornioną powierzchnią, tworzywa sztuczne do wyrównania nierówności karoserii — spoiwo o zawartości 3% cyny (Sp3 według PN/H—87100).
6—8:
Ciągniki.
Główne łożyska ślizgowe — wylane stopem łożyskowym niskocynowym lub brązem ołowiowym, łożyska korbowodowe, wylane brązem ołowiowym, stopem łożyskowym niskocynowym lub ze stopów cynkowych.
Chłodnice mosiężne — spajane spoiwem miękkim do 40% cyny.

Filtry — aluminium z przetopu, stopy cynkowe lub masy plastyczne, wkładki dystansowe — mosiężne, obudowa filtru olejowego, korpus pompy oliwnej i skrzynka regulatora — aluminium z przetopu.
Nity do sprzęgła i hamulców — miedź lub aluminium.
Wyposażenie elektryczne — miedź, mosiądz.

p. 22 Znak PKPG 37—60:

Tabor do transportu lądowego na tor wąski.
Parowozy i lokomotywy.
Panwie nośne z brązu cynowo-cynkowego wylane stopem łożyskowym sodowo-wapniowym. Do roku 1953 dopuszcza się Ł10As. Panwie korbowodowe z brązu cynowo-cynkowego (B663) wylane stopem łożyskowym wysokocynowym lub z brązu ołowiowego. Zakazuje się stosowania skrzyń ogniowych i zespórek miedzianych..
Armatura kotłowa — brąz cynowo-cynkowy.
Tendry — łożyska wylane stopem ŁCa.
Przy tym panwie nośne zaleca się również — z żeliwa wylanego stopem łożyskowym.

p. 23 Znak PKPG 70—82:

Wagony wąskotorowe.
Łożyska wylane stopem sodowo-wapniowym ŁCa.

p. 24 Znak PKPG 1—29:

Maszyny elektryczne.
Łożyska w silnikach elektrycznych — zgodnie z instrukcją o stosowaniu łożyskowych stopów cynowych o osnowie cynowej i ołowianej oraz wylewaniu nimi panewek łożyskowych.
pierścienie ustalające do wtyczek kablowych w połączeniach do silników elektrycznych — żeliwo.
Maszyny elektryczne wirujące do 25 kW — uzwojenie wirników zwartych — aluminium.
Uzwojenie wirników fazowych — miedź, aluminium.
Uzwojenie statorów, miedź, aluminium.
Uzwojenie i części prowadzące w maszynach elektrycznych wirujących ponad 25 kW — mosiądz, miedź, brąz.
Maszyny elektryczne — spajanie połączeń spoiwem Sp30 i Sp40.

p. 25 Znak PKPG 1 — 7:

Kolektory w maszynach elektrycznych — spajanie spoiwem twardym.
23 — 29:
Mosty szczotkowe w maszynach prądu stałego — stal, żeliwo, stopy aluminiowe, mosiądz.
2, 4, 5, 6, 27, 28 i 29:
Kolektory silników elektrycznych dla dźwigów, trakcji turboprądnic — spajanie spoiwem o zawartości cyny do 63%.

p. 26 Znak PKPG 11:

Przewietrzniki w silnikach asynchronicznych do mocy 10 kW — stopy cynku, aluminium z przetopu.
12, 14 i 20:
Złączki, podkładki, płytki zaciskowe w silnikach elektrycznych o mocy do 50 kW — blacha żelazna z uodpornioną powierzchnią.
11 i 21:
Przewody wyprowadzeniowe stojanów, silników asynchronicznych — łączenie spawaniem łukowym.

p. 27 Znak PKPG 14:

Uzwojenie wirników, silników asynchronicznych pierścieniowych — miedź, aluminium.
15 i 16:
Tuleje i pierścienie ślizgowe w silnikach elektrycznych o mocy do 100 kW — stal stopowa, brąz odlewniczy cynowo-cynkowy B663 wg. normy PN/H-87050.
23:
Uzwojenie wirników zawartych w silnikach asynchronicznych do mocy 40 kW — aluminium.
Wirnik dwuklatkowy — miedź.

p. 28 Znak PKPG 15:

Silniki trójfazowe asynchroniczne z wirnikiem pierścieniowym o mocy powyżej 50 kW — spajanie spoiwem o zawartości cyny do 63%.
46 i 50:
Części konstrukcyjne ręcznych narzędzi elektrycznych blacha żelazna aluminium wtórne, masy plastyczne.

p. 29 Znak PKPG 82:

Szczotkotrzymacze — blacha stalowa.
Elementy przewodzące prąd — stal, stopy aluminiowe, mosiądz.

p. 30 Znak PKPG 508:

Kable i przewody.
Druty miedziane o średnicy powyżej 2,0 mm (twarde i wyżarzone) łączenie za pomocą spawania stykowego, dotyczy tylko zakładów wytwórczych w ruchu, dopuszczalne spajanie.
538:
Przewody miedziane i druty nawojowe do silników głębinowych — spajanie spoiwem o zawartości cyny do 30%.
509:
Druty miedziane jedne okrągłe — łączenie za pomocą spawania stykowego.
510:
Druty jezdne miedziane profilowe — spajanie spoiwem twardym o zawartości srebra do 70%.

p. 31 Znak PKPG 512:

Szyny kolektorowe — miedź, aluminium żelazo platerowane.

p. 32 Znak PKPG 592 i 598:

żyły zerowe w przewodach prądu silnego — druty stalowe.
592 — 617:
Płaszcze ołowiane w kablach silnoprądowych — stop ołowiu z tellurem, masy plastyczne.
594:
Kable prądu silnego — aluminium, miedź.
Zastąpienie przewodów kabelkowych w osłonie włóknistej na napięcie znamionowe 250 V typu KGao przewodem płaszczowym odpornym na wpływy chemiczne i atmosferyczne na napięcie znamionowe 750 V typu Pag.

p. 33 Znak PKPG 60—88:

Tarcze ścierne.
Do wylewania otworów w tarczach ściernych należy zamiast ołowiu stosować mieszaninę siarki i krzemionki.

p. 34 Bez znaku PKPG:

Zastosowanie metali nieżelaznych przy pracach naprawczych sprzętu budowlanego, szczególnie, gdy wchodzą w grę brązy i stopy cynowe, musi być uzasadnione ścisłymi danymi obliczeniowymi.

5. Zasady oszczędności w zużyciu metali nieżelaznych, przy zastosowaniu ich w urządzeniach ochronnych i usługowych — w budownictwie, o których mowa w § 2, litera d) — są następujące:

p. 1 Znak PKPG 16—63:

Sprzęt przeciwpożarowy.
Sprzęt wodny i ogniowy.
Łączenie wszelkiego rodzaju jak: łączniki ssące i ciśnieniowe, armatura rozdzielcza i zbiorcza, reduktory, przekroje, łączniki wężów strażackich, zawory gaśnic, kurki gaśnic, kosze ssące itp — z przetopu aluminiowego i stopów lub ze stopów cynkowych. Unikać należy bezpośredniego łączenia stopów cynkowych z mosiądzem.
Prądownice — stal z uodpornioną powierzchnią, końcówka wylotu ze stopów aluminiowych.
Wozy strażackie, sikawki strażackie i wyposażenia — stal i żeliwo z uodpornioną powierzchnią.
Części automatycznego urządzenia pożarniczego — niskotopliwe stopy ze względu na działanie.

p. 2 Znak PKPG 106—144:

Sprzęt ochronny.
Maski ochronne, pochłaniacze przemysłowe do masek, sprzęt ochronny oczu (okulary) — dural z przetopu platerowane aluminium.

p. 3 Znak PKPG 138—147:

Wagi.
Zabrania się wykonywania ostrzy przesuwników i belek wag z miedzi i jej stopów. Przy wagach technicznych dopuszcza się stosowanie mosiądzu, stopów aluminiowych i aluminium z przetopu.

p. 4 Znak PKPG 9—12:

Motocykle.
Części silnika, głowice i tłoki — jak w ustępie 4, poz. 21.

Lustra reflektorów — szkło, stal, tworzywa sztuczne (próżniowo kryte aluminium) części przewodzące prąd — stal pocynkowana z kontaktami mosiężnymi.
Armatura oświetleniowa pojazdów mechanicznych, sufitowa, ścienna, końcowa, precyzyjna i pozostała — tworzywa sztuczne lub stal z chrononą powierzchnią, ciężarki do kierunkowskazów — stalowe, listwy ścieraczy — stalowe, ze stopów cynku lub tworzyw sztucznych, nakrętki do chłodni — stopy cynkowe, tworzywa sztuczne z uodpornioną powierzchnią, tabliczki znamionowe, stopy cynku z uodpornioną powierzchnią.

p. 5 Znak PKPG 58—66:

Stoły kreślarskie.
Przyrządy rysownicze Isis — kątomierze z brązu aluminiowego.
Kątomierze z brązu aluminiowego zaleca się zastąpić — z masy plastycznej np. calafonem, celonem itp.

p. 6 Znak PKPG 72:

Cyrkle precyzyjne — mosiądz, galwaniczna powłoka.
73:
Pantografy — aluminium z przetopu, przeguby z mosiądzu.
75:
Obrotomierze (tachografy).
Bęben rejstracyjny — ze stopów aluminiowych, mechanizm wiszący — mosiądz.

p. 7 Znak PKPG 219—223:

Maszyny, aparaty biurowe.
Maszyny do pisania.
Korpus — ze stopów aluminiowych lub cynkowych, stal, żeliwo, tulejki wałka — masy plastyczne, w ostateczności mosiądz.
Spajanie spoiwem do 40% cyny.

p. 8 Znak PKPG 224—228:

Maszyny do liczenia.
Tworzywa z metali nieżelaznych jak przy poz. 219—223.
229: Maszyny statystyczne.
Tworzywa z metali nieżelaznych jak przy poz. 219—223.

p. 9 Znak PKPG 242—247:

Powielacze.
Bęben zwilżający do maszyn — mosiężny, inne części — ze stopów cynku, stal i żeliwo.

§ 4. 1. W przypadkach wyjątkowych, gdy zachodzi konieczność odstąpienia od zasad określonych w niniejszej instrukcji, zainteresowane jednostki powinny złożyć szczegółowy gospodarczo-uzasadniony wniosek do Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli za pośrednictwem i z opinią nadrzędnego Centralnego Zarządu, celem rozpatrzenia tego wniosku, i ewentualnego przekazania go do decyzji Biura do Spraw Gospodarki Metalami Nieżelaznymi, zwanego w skrócie B.G.M.N. (Monitor Polski Nr. A 133, poz. 702).

2. Przy stosowaniu w produkcji budowlanej oraz przy montażu i remontach sprzętu budowlanego — metali nieżelaznych, nieobjętych przepisami podanymi w Części ogólnej § 1 niniejszej instrukcji, należy metale te zastępować metalami niedeficytowymi albo mniej deficytowymi, stosując przy tym zasadę oszczędności przy zużyciu tych metali zawartą w Części szczegółowej § 3.

§ 5. 1. Biura konstrukcyjno-projektowe, przedsiębiorstwa produkcyjne zakłady prefebrykacji, warsztaty napraw czo-remontowe itp. — podległe Ministerstwu Budownictwa Miast i Osiedli, przy opracowaniu dokumentacji technicznej bądź zleceń wykonawczych powinny systematycznie sprawdzać celowość i konieczność użycia metali nieżelaznych — zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym, z uwzględnieniem zasad wynikających z niniejszej Instrukcji. W tym celu na rysunkach i opisach szczegółowych — dokumentacji technicznej i zleceń wykonawczych, należy umieszczać nazwę i symbol tworzywa z metali nieżelaznych, z których powinna być wykonana lub odremontowana część konstrukcyjna, detal lub element budowli, urządzenia lub sprzętu umieszczając przy tym adnotację: „Sprawdzono pod względem celowości i konieczności zastosowania metali nieżelaznych od strony ilościowej i jakościowej; Odpowiedzialny konstruktor lub mechanik, pieczątka — nazwisko i podpis".

2. W celu systematycznego i bieżącego sprawdzenia postępu w zakresie oszczędności metali nieżelaznych, poszczególne Centralne Zarządy i inne Jednostki Wyodrębnione — powinny nie rzadziej niż raz na 2 miesiące prowadzić w tym kierunku kontrolę w podległych jednostkach produkcyjnych. Wyniki tych kontroli — obejmujące uzyskane osiągnięcia i ujawnione niedociągnięcia wraz ze swymi wnioskami — zmierzającymi do usprawnienia akcji oszczędnościowej — Centralne Zarządy Budownictwa Miejskiego powinny przesyłać do C.Z. Zaopatrzenia Min. Bud. M.iO. celem należytego wykorzystania tych wyników i wniosków.

3. Załącznik do części szczegółowej, § 3, ustęp 4, poz. 2. w sprawie pobielania stopem 30% Sn i 70% Pb.

1) Przed przystąpieniem do pobielania należy usunąć resztki starego stopu znajdującego się na panewce. Usunięcie starego stopu odbywa się przez nagrzanie tej strony panewki, która nie jest pokryta starym stopem, do temp. 240° do 260°C.
2) Roztopiony stop zebrany w tyglu lub wannie po zakończeniu wytapiania, odlewa się w gąski, na których należy wybić cechę stopu.
O ile pochodzenie stopu jest nieznane, przekazuje się go na magazyn do czasu uzyskania wyniku analizy z G.I.M;
3) Wszystkie panewki po wytopieniu z nich warstwy łożyskowej należy oczyścić dokładnie z wszelkich zanieczyszczeń postępując w/g wytycznych jak niżej:
   a) dokładne oczyszczenie brudu szczotką stalową,
   b) rdzę z panewek należy usunąć przez trawienie w czasie 2 do 10 minut w 10 do 15% roztworze kwasu siarkowego lub solnego.
   c) Po trawieniu kwasami należy panewki przemyć gorącą wodą, oczyścić mechanicznemi szczotkami stalowymi lub zdzierakiem i ponownie przemyć w gorącej wodzie.
   d) Odtłuszczenie panewek przeprowadza się przez zanurzenie ich na 8 do 15 minut w 10% roztworze ługu sodowego, podgrzewanego do temp. 80—90°C. Dla tego celu można również stosować wrzący roztwór sody.
   e) Po odtłuszczeniu należy panewki przemyć celem usunięcia resztek ługu, w gorącej wodzie o temp. 80—100°C. Należy zwracać uwagę aby po odtłuszczeniu i przemyciu powierzchni która ma być pobielona nie dotykać palcami.
4) Powierzchnię podlegającą pobielaniu, należy pokryć topnikami roztworem chlorku, cynku, przy pomocy pędzla.
Topnik ten przygotowuje się przez rozpuszczenie metalicznego cynku w stężonym kwasie solnym o ciężarze właściwym 1,18, aż do jego nasycenia. Do tego roztworu poleca się oddawać 5% chlorku amonu (salmiaku). Jeżeli topnik nie pokrywa powierzchni równą warstwą, należy operację odtłuszczenia powtórzyć ponownie, gdyż topnik nie zwilża tylko tłustych plam.
5) Operacja pobielania jest dokonywana ręcznie po uprzednim podgrzaniu panewki do temp. 260 do 300° C.
Do pobielania stosuje się stop zawierający 30% Sn i 70 Pb, przy zastosowaniu wanny.
6) O ile nie ma wanny z roztopioną pobiałą, pobielanie winno przebiegać w sposób następujący:
   a) panewki poprzednio pokryte topnikiem, podgrzewa się do temp. 260 do 300° C.
   b) ponowne pokrycie topnikiem — po nagrzaniu (jako topnik stosuje się roztwór chlorku cynku).
   c) naniesienie warstwy pobiały przez nacieranie gorącej powierzchni panewki spoiwem w lasce lub też posypywanie proszkiem.
   d) Roztarcie pobiały szczotką lub łopatką.
   e) w wypadku zastosowania pobiały w proszku należy ją uprzednio zmieszać ze sproszkowanym salmiakiem.

U w a g i:

1. Powierzchnia po bieleniu winna być błyszcząca i jasna bez żółtego zabarwienia. — W wypadku przeciwnym pobielanie należy powtórzyć.
2. Na początku wylewania pobiałą winna być rzadką — czas od końca pobielania do początku wylania panewki powinien być jak najkrótszy i nie przekraczać 10 — 15 sekund. W wypadku wylewania dużych wymiarowo panewek czas ten może wynosić od 30 do 90 sekund.

151.

ZARZĄDZENIE Nr 134

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 25 czerwca 1952 r.

w sprawie zasad wynagradzania pracowników Państwowych Biur Projektów, nadzorowanych przez Centralny Zarząd Biur Projektowych Budownictwa Miejskiego.

(L. dz. CZB. Proj./NZ/2295/52.)

W wykonaniu postanowień § 2 Uchwały Nr 111 Prezydium Rządu z dnia 1 marca 1952 r. w sprawie zmiany systemu płac w państwowych biurach projektów (Mon. Pol. Nr A-22, poz. 284) oraz Zarządzenia Przewodniczącego PKPG Nr 186 z dnia 17.VI.1952 r. — w sprawie zasad wynagradzania pracowników państwowych biur projektów — zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W Państwowych Biurach Projektów, nadzorowanych przez Centralny Zarząd Biur Projektowych Budownictwa Miejskiego, obowiązują od dnia 1.VII.1952 r. następujące systemy płac:

a) czasowo-premiowy,

b) akordowo-premiowy.

2. Ramowe zasady wynagradzania obowiązujące od dn. 1.VII.1952 r. określa Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr 186 z dn. 17.VI. 52 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników państwowych biur projektów wraz z załącznikami:

Nr 1 — Tabelą płac zasadniczych pracowników biur projektów,

Nr 2 — Ramowym regulaminem premiowania pracowników biur projektów,

Nr 3 — Zasadami wynagrodzenia w systemie akordowo-premiowym.

§ 2. Zobowiązuje się Centralny Zarząd Biur Projektowych Budownictwa Miejskiego do opracowania w oparciu o powołane w § 1 pkt. 2 Zarządzenia Przewodniczącego PKPG — szczegółowego regulaminu wynagradzania dostosowanego do specyfiki nadzorowanych biur projektów i przedłożenia go Ministrowi Budownictwa Miast i Osiedli do zatwierdzenia w terminie do dnia 30.VI.1952 r.

§ 3. Biura Projektowe nadzorowane przez Centralny Zarząd Biur Projektowych Budownictwa Miejskiego zalicza się do następujących kategorii, ustalonych w tabeli płac zasadniczych, załącznika Nr 1 powoływanego Zarządzenia Przewodniczącego PKPG.

Kategoria I

Przedsiębiorstwa Projektowania Budownictwa Miejskiego: Miastoprojekt — Stolica, Miastoprojekt — ZOR, Miastoprojekt — Specjalistyczne, Miastoprojekt — Wschód, Miastoprojekt — Kraków, Miastoprojekt — Katowice, Miastoprojekt — Gdańsk, Miastoprojekt — Wrocław, Miastoprojekt — Poznań.

Kategoria II

Oddziały terenowe Miastoprojekt — Wschód.

§ 4. Zobowiązuje się Centralny Zarząd Biur Projektowych Budownictwa Miejskiego do przedstawienia w terminie do dnia 10.VII.1952 r. wykazu prac, które w III kwartale 1952 r. — na mocy postanowień § 5 powoływanego Zarządzenia Przewodniczącego PKPG, ze względu na wyjątkowe okoliczności powinny być opracowane w systemie akordowo-premiowym.

§ 5. 1. Zobowiązuje się Centralny Zarząd Biur Projektowych Budownictwa Miejskiego do sprawdzania właściwego stosowania obowiązujących zasad wynagradzania w nadzorowanych biurach projektów oraz do nadsyłania kwartalnych sprawozdań z przebiegu nadzoru w terminie do dnia 25 następnego miesiąca po upływie kwartału sprawozdawczego.

2. Sprawozdania te powinny uwzględniać dane dotyczące:

— stosowania norm czasu i wskaźników premiowania,

— wykorzystania poprzednich opracowań projektowych,

— stosowania projektów typowych, oraz

— stosowania współczynników za trudności i ułatwienia.

§ 6. Rozliczania prac wykonanych w systemie akordowo-premiowym na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 30.VI.1952 r. powinny być zakończone w okresie III kwartału 1952 r.

§ 7. 1. Dyrektor Centralnego Zarządu Biur Projektowych Budownictwa Miejskiego — może wyjątkowo w okresie III kwartału 1952 r. przyznać nadzorowanym biurom projektów premie, której wysokość dla pracowników produkcyjnych zostanie uzależniona od terminowości i jakości pracy we właściwej dla tych kryteriów wysokości. Premię wnioskuje Rada Techniczna.

2. Wysokość premii dla pracowników techniczno-usługowych i administracyjnych Dyrektor Centralnego Zarządu Biur Projektowych B. M. uzależniać będzie w okresie III kwartału 1952 r. od przekroczenia planu produkcji bazowanego na wydajności wynikającej z przyjętych od 1.VII.1952 r. norm pracochłonności. Procent przekroczenia planu produkcji musi zagwarantować co najmniej wydajność 1400 m^3 miesięcznie.

§ 8. Z dniem 30.VI.1952 r. tracą moc obowiązującą:

1. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG Nr. 195 z dnia 26.V. 1951 r. w sprawie zasad wynagradzania i norm pracy w Państwowych Biurach Projektów (Biul. PKPG Nr. 18 poz. 164 i Nr 21, poz. 213).

2. Pismo okólne Przewodniczącego PKPG Nr. 18 z dnia 20 lipca 1951 r. w sprawie stosowania zasad wynagradzania i norm prcy w Państwowych Biurach Projektów (Biul. PKPG Nr 22, poz. 233).

3. § 8 i § 9 Zarządzenia Przewodniczącego PKPG z dnia 18 września 1950 r. w sprawie kontroli prac projektowych w biurach projektów (Biul. PKPG Nr. 21, poz. 231)

§ 9 Zarządzenie nie dotyczy pracowników zatrudnionych w Centralnym Zarządzie i Geoprojekcie-Przedsiębiorstwo Geologiczne i Fizjograficzno-Geodezyjne Budownictwa Miejskiego oraz w Zakładach Reprodukcji przy Miastoprojekt-Specjalistyczne. W stosunku do tych pracowników obowiązują tymczasowo dotychczas stosowane zasady wynagradzania.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 25.VI. 1952 r. —

Minister: R. Piotrowski

152.

ZARZĄDZENIE Nr 138

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 1 lipca 1952 r.

w sprawie uszkodzeń zbrojenia terenu przy robotach ziemnych

(L. Dz. D. VII/3/52)

W związku z częstymi uszkodzeniami podziemnych przewodów instalacyjnych, jak: kabli siłowych, świetlnych i telefonicznych, sieci kanalizacyjnych, rurociągów gazowych, wodnych i innych — przy wykonywaniu robót ziemnych i budowlanych oraz w związku z wynikającymi z tego powodu stratami, a nawet nieszczęśliwymi wypadkami zarządza się, co następuje:

1. Przedsiębiorstwa budowlane, którym powierzone zostały roboty na terenach uzbrojonych, przeznaczonych pod zabudowę powinny dokładnie zapoznać się ze stanem istniejącego uzbrojenia na podstawie danych inwentaryzacyjnych, wchodzących w skład założeń projektu inwestycyjnego, oraz korzystając z uzyskanych do wglądu — od Zakładów Wodociągów, Kanalizacji, Gazowni, Elektrowni, Telefonów itd. — planów względnie informacji o rodzaju, stanie i usytuowaniu istniejących przewodów podziemnych na danym odcinku.
2. Przedsiębiorstwa budowlane powinny przed przystąpieniem do robót rozbiórkowych, lub do odgruzowania terenu uzbrojonego zawiadomić o zamierzonych robotach pisemnie dyrekcje zakładów wymienionych w ust. 1. oraz żądać wyłączenia czynnych przewodów.
3. W przypadku niemożności wyłączenia przewodu (przewody tranzytowe) należy na podstawie planów, bądź drogą wykonania odkrywek ustalić miejsce i kierunek istniejących czynnych przewodów podziemnych, odkopując je w miarę konieczności ręcznie przy pomocy łopat. Odkopane czynne przewody należy w odpowiedni sposób zabezpieczyć przed uszkodzeniem zawiadamiając równocześnie kierownictwo właściwych zakładów.
4. Jeśli zamierzona budowa wymagać będzie pogłębienia terenu poniżej istniejących czynnych przewodów należy wystąpić do kierownictwa zakładów wymienionych w ust. 1 z żądaniem dokonania rozbiórki i przesunięcia

przewodów poza teren przeznaczony pod zabudowę. Obowiązek wystąpienia spoczywa na inwestorze, który pokrywa również koszty związane z przebudową sieci.

5. Przy użyciu do odgruzowania i do robót ziemnych na uzbrojonym terenie sprzętu mechanicznego, należy postępować z całą ostrożnością, w szczególności jeśli brak danych uniemożliwia dokładne ustalenie rodzaju i kierunku przewodów podziemnych. W tym przypadku konieczne jest uprzednie dokonanie przy pomocy sprzętu ręcznego odkrywek, oraz ustawienie wzdłuż tras widocznych znaków ostrzegawczych, wskazujących granice użycia sprzętu mechanicznego.
6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1952 r.

Minister: R. Piotrowski

153.

ZARZĄDZENIE Nr 139
MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 1 lipca 1952 r.

w sprawie stosowania plastycznych płyt posadzkowych typu „Golvetten".

(L. dz. D.VII/3/4000/52)

§ 1. Zarządza się stosowanie przez podległe Ministrowi Budownictwa Miast i Osiedli przedsiębiorstwa projektowania i przedsiębiorstwa wykonawstwa budowlanego — załączonej „Tymczasowej Instrukcji o stosowaniu plastycznych płyt posadzkowych typu „Golvetten".

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1952 r.

Minister: R. Piotrowski

TYMCZASOWA INSTRUKCJA

o stosowaniu plastycznych płyt posadzkowych typu „Golvetten".

I. Opis techniczny.

Plastyczne płyty posadzkowe produkuje się z masy termoplastycznej wg. licencji „Golvetten". Płyty mogą być wyrabiane w różnych kolorach i odcieniach — jednobarwne lub deseniowe w postaci marmurków. Produkcja seryjna wykonywana jest w kolorach: oliwkowym i brązowym.

Wymiar płyt: 304 × 304 mm, grubość: ca 3,4 mm, waga 1 m² ca 7 kg.

Pęcznienie po 24 godzinach 0,4 — 0,9%

Nasiąkliwość po 7 dniach trzymania w wodzie 0,4%.

Odporność na działanie temperatury wg. Vicat'a —55° — 60° C.

Odporność na uderzenie dobra, jeśli płyty ściśle przylegają do podłoża. Płyty są materiałem niepalnym i odpornym na działanie ognia.

Ścieralność płyt odpowiada w przybliżeniu ścieralności deszczułek posadzkowych.

II. Opakowanie, transport, magazynowanie.

Płyty pakowane są w skrzynki o zawartości 5 m² płyt (54 sztuk). Waga jednej skrzynki wraz z płytami wynosi ca 45 kg.

Skrzynki podlegają zwrotowi.

Ze względu na niewielką grubość, płyty pojedyncze mogą cze mogą ulegać uszkodzeniom. Należy je przeto przechowywać w skrzynkach i tak przenosić na miejsce układania.

W przypadku gdy zajdzie konieczność składowania płyt bez skrzynek, należy je brać ostrożnie po kilka jednocześnie i magazynować (nie rzucać) w miejscach zamkniętych dla uniknięcia potłuczenia płyt lub połamania.

III. Zastosowanie.

Posadzki z płyt plastycznych są higieniczne, łatwe do utrzymania w czystości, nie podlegają gniciu ani zagrzybieniu.

Posadzki te posiadają estetyczny wygląd oraz zdolność tłumienia dźwięków podobnie jak linoleum.

Zalety te kwalifikują płyty typu „Golvetten" do układania w szpitalach, żłobkach biurach, świetlicach, hotelach, salach teatralnych, stołówkach oraz pomieszczeniach mieszkalnych.

Niewskazane jest stosowanie płyt w pomieszczeniach o wzmożonym stałym ruchu, ze względu na utrudnioną konserwację, oraz w pomieszczeniach specjalnie narażonych na stałe działanie szkodliwych wpływów atmosferycznych, kwasów, alkali i pary.

Nie zaleca się również stosowania płyt w pomieszczeniach, w których mogą działać obciążenia skupione, wyższe niż 50 kg na 1 cm² oraz w którym temperatura otoczenia przekracza 45° C.

VI. Układanie posadzki.

1. **Podłoże betonowe** na którym układa się płyty „Golvetten" musi być zupełnie wyschnięte, czyste i gładkie. Do układania płyt można przystąpić dopiero po wykonaniu wszystkich robót wykończeniowych jak p. instalacyjnych, tynkarskich, malarskich itp.

   Podłoże należy dokładnie oczyścić z luźnych ziarn piasku, farb, kurzu, przez kilkakrotne wyszczotkowanie i następnie zmycie wodą i przetarcie suchymi, czystymi szmatami.

   Wszystkie nierówności podłoża i szczeliny powinny być wypełnione zaprawą cementową i starannie wyrownane (zatarte) żelazną packą.

   Suche, gładkie i równe podłoże gwarantuje jakość i trwałość posadzek.
2. **Lepik do płyt Golvetten.** W zasadzie do przyklejania płyt Golvetten używa się lepik emulsyjny, który jest najwłaściwszym.

   Możliwe jest jednak stosowanie lepiku innego rodzaju po uprzednim zopiniowaniu go przez ITB — czy nie posiada składników szkodliwych, działających na płyty. Zakłady Produkcji Elementów Budowlanych Nr 1 na terenie wskażą każdorazowo odpowiedni lepik i opracują z producentem lepiku warunki jego przewożenia, przechowywania i stosowania, które będą w formie instrukcji załączone do listów przewozowych.

3. **Sprzęt potrzebny do układania płyt.**

   a) piecyk elektryczny do podgrzewania płyt,
   b) wałek żelazny długości ca 15 cm, grubości 3 — 5 cm, ogumowany do przyprasowywania płyt do podłoża.
   c) wałeczek żelazny długości 5 — 8 cm, średnicy ca 4,5 cm do rozprasowywania i wyrównywania styków płyt.
   d) nóż (typu ogrodniczego) do przykrawania płyt podgrzanych na potrzebną szerokość (przy ścianach i na cokoły),
   e) prosta linia metalowa lub drewniana,
   f) spachelka lub łopata do równomiernego rozprowadzenia lepiku na podłożu,
   g) szmaty do przecierania płyt z tłuszczu i ścierania wyciśniętego na powierzchnię podłogi lepiku ze spoin.

4. **Sposób układania.**

   Przed przystąpieniem do układania płyty oczyszczone dokładnie z kurzu należy podgrzać w piecyku elektrycznym do granicy plastyczności (ca 50° C).

   Nie należy podgrzewać płyt bezpośrednio płomieniem, lub na rozgrzanej blasze, gdyż wówczas płyty mogą ulec zniszczeniu.

   Pomieszczenie, w którym układa się płyty „Golvetten" powinno być podgrzane do normalnej temperatury pokojowej tj. 18 — 25° C i wyłączone od ruchu na okres ca 24 godzin po zakończeniu robót.

   Oczyszczoną i całkowicie wyschniętą powierzchnię betonową smaruje się lepikiem dwukrotnie. Pierwszy raz gruntuje się całą powierzchnię posadzki warstwą grubości 1 mm przy pomocy szpachli lub łopaty, a następnie po upływie najmniej 2 godzin na przeschniętą warstwę gruntu (lepiku) nakłada się przy pomocy tej samej łopatki powtórnie warstwę lepiku o grubości 1 mm. Tej drugiej warstwy nie układa się jednak odrazu na całej powierzchni, lecz tylko w miejscach dokonywania klejenia, tj. na ca 2 m².

   Po upływie ca 20 minut przykleja się podgrzane płyty, wyginając je lekko na zewnątrz od podłoża dla umożliwienia wydostania się powietrza.

   Przyłożoną płytę dociskamy silnie do podłoża najpierw ręcznie, a następnie przy pomocy wałka żelaznego ogumowanego. Przy układaniu płyt następnych należy zwracać uwagę, by krawędzie płyt ściśle przylegały do siebie i szczeliny były jak najmniejsze.

Ewentualny nadmiar lepiku wyciśnięty przez płyty usuwamy za pomocą szpachli i następnie dla dokładności ścieramy szmatą zwilżoną w wodzie. Oczyszczenie to należy dokonać przed wyschnięciem lepiku.

Ewentualne nierówności na stykach płyt rozprasowujemy i wyrównujemy żelaznym wałeczkiem rozgrzanym do temperatury ca 80° C.

Czas wysychania i wiązania płyt z podłożem waha się w granicach 8 — 24 godzin w zależności od temperatury w pomieszczeniu.

Po upływie 24 godzin od czasu ukończenia robót należy posadzkę dokładnie zmyć.

V. Konserwacja posadzki.

Posadzki z płyt „Golvetten" przeciera się z kurzu i błota wilgotną szmatką i po przeschnięciu, tj. po upływie 30 — 60 min. pastuje się zwykłą pastą bezbarwną, stosowaną do podłóg drewnianych i następnie froteruje.

Posadzki plastyczne należy chronić przed działaniem kwasów i alkalii, gdyż działają one na płyty nadgryzająco.

Od gorącej wody, benzyny, smarów i tłuszczów powstają na płytach plamy. Zanieczyszczenia takie można usuwać szmatką zwilżoną olejem mineralnym, jednak nie można powtarzać często takich zabiegów ze względu na szkodliwe działanie oleju (rozmiękczenie płyt).

VI. Kalkulacja.

Koszt 1 m² płyt typu „Golvetten" wynosi 52 zł.

Koszt 1 kg emulsji bitumicznej — 1 94 zł.

Koszt wykonania ułożenia 1 m² posadzki typu „Golvetten" na gotowym podłożu betonowym łącznie z kosztami ogólnymi kształtuje się na poziomie kosztów posadzki z deszczułek posadzkowych przy czym odpada koszt cyklinowania.

154.

ZARZĄDZENIE Nr 141.

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 5 lipca 1952 r.

w sprawie ustalenia obowiązujących wzorów harmonogramów i osób odpowiedzialnych za sporządzanie i przestrzeganie szczegółowych harmonogramów na budowach.

L. dz. D. VII/1/4892/52).

W wykonaniu § 3 ust. 1 Uchwały Nr 408/52 Prezydium Rządu z dnia 24 maja 1952 r. w sprawie wzmożenia walki o oszczędność w budownictwie, oraz w ślad za zarządzeniami Ministra Budownictwa Miast i Osiedli:

— Nr 144 z dnia 15 grudnia 1951 r. w sprawie sporządzenia dokumentacji organizacyjnej budów (Dz. Urz. Min. Bud. M. i O. Nr 16, poz. 151).

— Nr 87 z dnia 10 maja 1952 r. o wprowadzeniu instrukcji w sprawie opracowania dokumentacji organizacyjnej budowy (Dz. Urz. Min. Bud. M. i O. Nr 10, poz. 100).

— zarządza się, co następuje:

§ 1. Do wyliczenia i graficznego przedstawienia przebiegu procesów produkcyjnych, związanych z wykonaniem budowy — należy stosować ogólny harmonogram budowy, zwany również harmonogramem postępu robót, według wzoru ujętego w Polskich Normach PN/B-07100 i PN/B-07101.

§ 2. Za terminowe sporządzanie i przestrzeganie szczegółowych harmonogramów: — postępu robót, zatrudnienia i materiałów w ramach szczegółowego projektu organizacji robót — określonego § 11 Instrukcji w sprawie opracowania dokumentacji organizacyjnej budowy wprowadzonej Zarządzeniem Nr 87 z dnia 10 maja 1952 r. (Dz. Urz. Min. M. i O. Nr 10, poz. 100) —

czynię odpowiedzialnymi:

— na szczeblu budowy — kierownika robót

„ „ Zarządu Budowlanego — Głównego Inżyniera Zarządu

„ „ Zjednoczenia Budownictwa Miejskiego — Naczelnego Inżyniera.

§ 3. Niniejsze zarządzenie nie dotyczy C.Z.R.Inst. i Zarz. B.P.P.w stosunku do których obowiązują dotychczasowe formy uproszczonego harmonogramu.

§ 4. Dyrektorzy Centralnych Zarządów Budownictwa Miejskiego wydadzą zarządzenie, nakładające obowiązek na inspektorów Centralnych Zarządów przeprowadzania co miesiąc na budowach kontroli szczegółowych harmonogramów.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1952 r.

w/z. Minister **A. Wolski**

155.

ZARZĄDZENIE Nr 143.

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 9 lipca 1952 r.

w sprawie likwidowania przerostów pracowników nieprodukcyjnych na budowach.

L. D. XIII/1/3903/52.

W wykonaniu § 4 Uchwały nr 408/52 Prezydium Rządu z dnia 24 maja 1952 r. w sprawie wzmożenia walki o oszczędność w budownictwie poleca się co następuje:

§ 1. Przeprowadzenie do dnia 15 lipca 1952r. na szczeblu Zjednoczeń oraz Wojewódzkich Zarządów Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych analizy porównawczej stanu zatrudnienia pracowników nieprodukcyjnych w odniesieniu do pracowników fizycznych i umysłowych.

§ 2. Przesłanie po przez właściwe Centralne Zarządy lub Zarząd Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych wyników analizy porównawczej do Departamentu Zatrudnienia i Płac w terminie do dnia 31 lipca 1952 r.

§ 3. Niezwłoczne zlikwidowanie ujawnionych przerostów pracowników nieprodukcyjnych i przesunięcia ich do produkcji.

§ 4. 1. Opracowanie w terminie do dnia 1 sierpnia 1952 wniosków w sprawie norm etatów pracowników nieprodukcyjnych dla typowych budów osiedli mieszkaniowych.

2. Za pracowników nieprodukcyjnych należy uważać pracowników, którzy nie biorą bezpośredniego udziału w procesie wytwórczym.

Do podstawowych funkcji pracy nieprodukcyjnej zaliczyć należy:

obsługę hoteli robotniczych, obsługę ambulatoriów, administrację domów, pracowników gospodarstw przywarsztatowych, pracowników kursów szkoleniowych, straż przemysłową i innych, których stanowiska będą podyktowane niezbedną potrzebą.

§ 5. Za wykonanie powyższego czynię odpowiedzialnymi Dyrektorów Centralnych Zarządów.

Minister: **R. Piotrowski**

156.

ZARZĄDZENIE Nr 145.

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 12 lipca 1952.

w sprawie stałych zespołów (brygad) obsługujących sprzęt budowlany typu ciężkiego.

L. Dz. D. VIII/W1/52.

W wykonaniu § 3 i § 4 ust. 4 Uchwały Nr 200 Prezydium Rządu z dnia 29 marca 1952 r. w sprawie usprawnienia obsługi, konserwacji i eksploatacji sprzętu budowlanego typu ciężkiego (Monitor Polski Nr A-29, poz. 424) zarządza się, co następuje:

§ 1. We wszystkich przedsiębiorstwach budownictwa miejskiego, użytkujących sprzęt budowlany, wprowadza się obowiązek utrzymania stałych zespołów załóg obsługujących na 2 zmiany sprzęt budowlany typu ciężkiego.

§ 2. 1. Zespół stanowi ogół pracowników (brygadzista maszyniści, pomocnicy i palacze) obsługujących jednostkę sprzętu na wszystkich zmianach.
Na czele zespołu stoi brygadzista, którym jest jeden z maszynistów.

2. Załogę stanowi ogół pracowników obsługujących jednostkę sprzętu na jednej zmianie.
Ilościowy skład załóg dla poszczególnych typów sprzętu ustala tabela stanowiąca załącznik Nr 1.

§ 3. 1. Brygadzista stojący na czele zespołu ponosi odpowiedzialność za stan, właściwą pracę i wyko-

rzystanie powierzonego mu sprzętu na wszystkich zmianach.

2. Szczegółowy zakres obowiązków brygadzisty ustala załącznik Nr 2.

§ 4. 1. Brygadzistę zespołu powołuje i odwołuje dyrektor przedsiębiorstwa, na wniosek głównego mechanika przedsiębiorstwa.

2. Pozostałych członków zespołu powołuje i odwołuje główny mechanik przedsiębiorstwa na wniosek kierownika bazy sprzętu.

3. Ilość zespołów i ilość pracowników tworzących zespół do obsługi sprzętu budowlanego typu ciężkiego ustala kierownik bazy sprzętu, w zależności od rodzajów wykonywanych robót i posiadanego sprzętu.

§ 5. W terminie do dnia 15 lipca 1952 r. zorganizować należy pełne dwuzmianowe zespoły załóg dla obsługi wymienionego poniżej ciężkiego sprzętu budowlanego:

1) koparki wszystkich typów i pojemności z wszelkimi rodzajami napędów,
2) spychacze,
3) zgarniacze,
4) równiarki,
5) ładowarki,
6) ciągniki gąsienicowe,
7) dźwigi na samochodach od 3 ton,
8) dźwigi na gąsienicach od 3 ton,
9) walce drogowe spalinowe i parowe,
10) lokomotywki spalinowe,
11) „ parowe,
12) kafary od 1 tony baby,
13) sprzęt pływający o własnym napędzie,
14) ciężkie maszyny do budowy dróg,
15) sprężarki powyżej 6 m^3.

§ 6. Zarządzenie obowiązuje od dnia 1 lipca 1952 r.

Minister: R. Piotrowski

Załącznik Nr. 1 do zarządzenia Nr. 145
Ministra Budownictwa Miast i Osiedli.

TABELA

ustalająca ilościowy skład załogi na jedną zmianę.

L. p.	Nazwa sprzętu	Maszynista	Pomocnik	Palacz	Uwag
1	Koparki wszystkich typów i rodzai	1	1	—	Przy koparkach parowych palacz
2	Spychacze	1	1	—	
3	Zgarniacze	1	1	—	
4	Równiarki	1	—	—	
5	Ładowarki	1	1	—	
6	Ciągniki gąsienicowe	1	—	—	
7	Dźwigi wieżowe	1	1	—	
8	„ samochodowe	1	—	—	
9	„ gąsienicowe	1	1	—	
10	Walce drogowe spalinowe i parowe	1	—	—	
11	Lokomotywki spalinowe	1	—	—	
12	„ parowe	1	—	1	
13	Kafary spalinowe	1	—	—	
14	„ parowe	1	—	1	
15	Sprzęt pływający	1	—	—	
16	Sprężarki	1	—	—	

Załącznik Nr. 2 do zarządzenia Nr 145
Ministra Budownictwa Miast i Osiedli

OBOWIĄZKI BRYGADZISTY

Brygadzista jako pierwszy maszynista zespołu obsługującego maszynę kieruje bezpośrednio pracą maszyny oraz zespołem maszynistów i pomocników wszystkich zmian wg dyrektyw przełożonych, jest bezpośrednim opiekunem maszyny, odpowiedzialnym za jej stan i właściwą pracę.

Brygadzista powinien w szczególności:

1. dokładnie znać budowę powierzonej maszyny,
2. dokładnie znać ustalone normy przerobowe dla danej maszyny oraz normy zużycia paliw, smarów i lin.,
3. eliminować przestoje z winy obsługi,
4. dokładnie zapoznać cały zespół obsługi z treścią wszelkich instrukcji oraz dopilnować, aby przepisy tych instrukcji bezwzględnie były stosowane,
5. prowadzić kontrolkę przerobową wszystkich zmian,
6. prowadzić kontrolkę zużycia paliwa i smarów,
7. kontrolować czy dostarczone do magazynu gatunki paliwa smary są zgodne z instrukcją w zależności od pory roku,
8. kontrolować higienę przechowywania i wydawania paliwa i smarów w magazynie, oraz w czsie tankowania do zbiorników,
9. prowadzić ścisłą ewidencję przepracowanych godzin, dopilnować pod osobistą odpowiedzialnością terminowego przeprowadzenia przeglądów okresowych oraz remontów średnich i głównych,
10. brać udział z całą brygadą przy naprawach średnich i awaryjnych, dokonywanych na budowie,
11. brać czynny udział przy naprawach głównych i awaryjnych przeprowadzanych w zakładach specjalizowanych; w przypadku gdy remont ciężkiego sprzętu budowlanego trwa przez czas dłuższy, udział brygadzisty może być ograniczony do demontażu i montażu sprzętu.
12. brać udział w komisji odbioru technicznego po dokładnych remontach,
13. dopilnować pod osobistą odpowiedzialnością właściwego docierania (zgodnie z instrukcją) sprzętu nowego i sprzętu po kapitalnej naprawie,
14. przekazywać nabyte wiadomości i doświadczenia pozostałym członkom brygady.
15. w przypadkach pracy w bardzo twardych gruntach uzgadniać z kierownictwem budowy konieczność dodatkowego kruszenia urobku.
16. dozorować wykonanie torów jezdnych (dotyczy brygadzistów dźwigów wieżowych i maszyn do budowy dróg),
17. dawać dobry przykład obowiązkowości oraz zwalczać pijaństwo i bumelanctwo.

157.

ZARZĄDZENIE Nr 146

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 11 lipca 1952 r.

w sprawie warunków bezpieczeństwa przy sztucznym mechanicznym osuszaniu budynków.

(L. dz. D.VII/1/3058/52)

W nawiązaniu do zarządzenia Nr 111 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 12.VIII.51 r. w sprawie sztucznego mechanicznego suszenia budynków (Dz. Urz. Min. Bud. M. i O. Nr 11 poz. 107) w celu zapewnienia bezpieczeństwa budowy i pracy przy mechanicznym osuszaniu budynków, zarządza się co następuje:

§ 1. Przy sztucznym mechanicznym suszeniu budynków należy stosować przepisy załączonej instrukcji.

§ 2. Za właściwe stosowanie wymienionej w § 1, instrukcji ponoszą odpowiedzialność Naczelni Inżynierowie Centralnych Zarządów Budownictwa Miejskiego.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 11 lipca 1952 r. i powinno być łącznie z załączoną do niego instrukcją podane do wiadomości — za pisemnym potwierdzeniem personelowi wykonawczemu od brygadzistów począwszy i wywieszone w Zarządach Budów, Kierownictwach Robót, Hotelach robotniczych i w miejscach widocznych na budowach, na których ma być stosowane sztuczne osuszenie. —

w/z. Minister A. Wolski

Załącznik do zarządzenia Nr. 146
Ministra Budownictwa Miast i Osiedli.

INSTRUKCJA

w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa budowy i pracy przy mechanicznym osuszaniu budynków.

§ 1. Budynki lub ich części oraz wszystkie pomieszczenia od najniższej do najwyższej kondygnacji powinny być przed rozpoczęciem suszenia dokładnie skontrolowane przez kierownika robót lub budowy w celu ustalenia czy zachodzą okoliczności mogące zagrażać niebezpieczeństwem pożaru.

W szczególności należy stwierdzić:
1. czy przedmioty i materiały łatwopalne, jak butle z gazami, aparaty karbidowe, lakiery, pokosty, farby olejne, płyny łatwo-palne lub wybuchające itp., zostały z pomieszczeń usunięte i przekazane do zabezpieczonego przed pożarem magazynu,
2. czy przedmioty lub materiały mogące ulec zniszczeniu na skutek podniesienia temperatury lub działania gazów ze spalenia koksu (luźna stolarka, szkło fajans, asfalty, smoły, bitumy itp.) zostały z pomieszczeń usunięte i należycie zabezpieczone.,
3. czy została wykonana odpowiednia wentylacja umożliwiająca właściwą dla suszenia cyrkulację spalin i ich odpływ,
4. czy został zaopatrzony budynek w środki, zapewniające skuteczność akcji ratunkowej, zgodnie z przepisem § 43 Rozporządzenia Ministrów: Pracy i Opieki Społecznej i innych z dnia 6.X.1946 r. (Dz.U.R.P. Nr. 26 poz. 344)

§ 2. Po dokonaniu kontroli przez kierownika robót lub budowy, budynek lub jego część powinny być *pisemnie przekazane* do suszenia na podstawie odpowiedniej adnotacji *w dzienniku budowy.*

§ 3. W czasie trwania suszenia zabrania się prowadzenia w pomieszczeniach suszonych jakichkolwiek robót. Przed wejściem do budynku powinna być umieszczona czytelna tablica ostrzegawcza:

Uwaga budynek w suszeniu — wejście grozi zatruciem

§ 4. Po zakończeniu suszenia należy budynek lub jego część ponownie szczegółowo skontrolować w celu ustalenia czy nie uległy zniszczeniu lub nadwyrężeniu części konstrukcji lub elementy budynku. Dopuszczenie do wykonywania prac w pomieszczeniach może nastąpić po należytym przewietrzeniu pomieszczeń, o czym powinna być poczyniona wzmianka *w dzienniku budowy.*

§ 5. Winnych nieprzestrzegania instrukcji należy pociągać do odpowiedzialności służbowej, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności karnej.—

158.

ZARZĄDZENIE Nr 147

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 24 czerwca 1952 r.

w sprawie zasad premiowania pracowników umysłowych zatrudnionych w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych i instalacyjnych

(L. dz. D. XIII/3/3432/52.)

W wykonaniu uchwały Nr. 409/52 Prezydium Rządu z dnia 24 maja 1952 r. w sprawie zasad premiowania pracowników zatrudnionych w budownictwie — zarządza się, co następuje:

§ 1. Poleca się stosowanie od dnia 1 maja 1952 r. w Centralnych Zarządach Budownictwa Miejskiego, w Centralnym Zarządzie Robót Instalacyjnych B.M. i w Zarządzie Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych oraz w nadzorowanych przez nie zarządach przedsiębiorstw, zarządach budowlanych, odcinkach budowlanych i budowach — regulaminów premiowania stanowiących załączniki Nr. 1 i Nr. 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Premie dla pracowników umysłowych zatrudnionych w wykonawstwie budowlano-montażowym i instalacyjnym nie oparte na postanowieniach regulaminów stanowiących załączniki do niniejszego zarządzenia — traktowane będą jako wypłaty pozbawione legalnych podstaw.

§ 3. Tracą moc obowiązującą:
1. regulaminy premiowania stanowiące załączniki do zarządzenia Nr. 57 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 31 maja 1951 r. (Dz. Urzęd. Min. Bud. M. i O. Nr. 7 poz. 64)
2. Pismo Ministerstwa z dnia 26 stycznia 1952 r. L. dz. D. XIII/3/95 pfn/52.

§ 4. Zarządzenie jest natychmiast wykonalne.

Minister: **R. Piotrowski**

Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 147
Ministra Budownictwa Miast i Osiedli

REGULAMIN PREMIOWANIA

pracowników umysłowych, zatrudnionych bezpośrednio na budowach w produkcji budowlano-montażowej instalacyjnej oraz pomocniczej i usługach.

§ 1. 1. Regulamin niniejszy ustala zasady miesięcznego premiowania pracowników umysłowych, zaszeregowanych i uprawnionych do premiowania na podstawie załącznika Nr 22 do Układu Zbiorowego Pracy w Budownictwie z dnia 7 maja 1949 r., a zatrudnionych na placach budów, odcinkach budowlanych i w niewydzielonych jednostkach produkcji pomocniczej i usług.

2. Regulamin niniejszy dotyczy również zarządów budowlano-montażowych i zjednoczeń usytuowanych bezpośrednio na placu budowy i obejmujących swoją działalnością dany plac budowy.

3. Regulamin niniejszy uwzględnia również zasady premiowania za generalne wykonawstwo, którego przepisy ustalone zostały zarządzeniem Nr 90 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 16 maja 1952 r.. (Dz. Urz. Min. Bud. M. i O. Nr 10 poz. 102).

§ 2. 1. Pracownicy generalnego wykonawcy i pracownicy podwykonawców premiowani są za wykonanie planu produkcji siłami własnymi.

2. Wykonanie miesięcznego planu produkcji ustala się jako stosunek procentowy wartości finansowej produkcji i rzeczywiście wykonanej w danym miesiącu do wartości produkcji zaplanowanej na dany miesiąc wg planów operatywnych miesięczno-tygodniowych, zatwierdzonych przez jednostkę nadrzędną.

3. Wartość wykonanej produkcji ustala się na podstawie sumy faktur potwierdzonych przez przedstawiciela inwestora.

4. W odniesieniu do budów prowadzonych przez Budowlane Przedsiębiorstwa Powiatowe potwierdzenia przez przedstawiciela inwestora wymagają tylko te faktury, które dotyczą budów posiadających inspektora nadzoru na budowie lub w siedzibie Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych.

§ 3. 1. Przyznanie premii za dany miesiąc uwarunkowane jest:
a) wykonaniem conajmniej w 100% miesięcznego planu produkcji,
b) osiągnięciem w zasadzie w 100%, a w uzasadnionych przypadkach conajmniej w 85% zaplanowanej ilości podstawowych rodzajów robót,
c) osiągnięciem zaplanowanego wskaźnika wydajności na jednego robotnika ogółem, z tym że w przypadku wykonania planu wydajności w granicach poniżej 100% — procent premii przypadającej na wykonanie planu produkcji ulega obniżeniu o 3% za każdy 1% brakujący do 100% wykonania planu wydajności.

2. W odniesieniu do budów prowadzonych przez Budowlane Przedsiębiorstwa Powiatowe warunek wykonania zaplanowanej ilości podstawowych rodzajów robót, określony w ustępie 1 pkt. b, obowiązuje te budowy, które w tym celu określone zostaną przez dyrektora Wojewódzkiego Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych.

§ 4. Za podstawowe rodzaje robót, o których mowa w § 3, ust. 1. pkt. b, należy uznać:
a) dla obiektów, które mają być oddane do użytku w danym miesiącu — te rodzaje robót, które zostały ujęte w operatywnym planie miesięczno-tygodniowym i warunkują terminowe oddanie obiektu,
b) dla pozostałych obiektów, które nie mają być oddane do użytku w danym miesiącu — te rodzaje robót, które zostały ujęte w operatywnym planie miesięczno-tygodniowym i warunkują wykonanie zaplanowanego procentu zaawansowania obiektu na koniec miesiąca.

§ 5. Kierownicy budów (obiektów), ich zastępcy oraz majstrowie, dla których w ramach planu budowy ustalono zgodnie z obowiązującymi przepisami o planowaniu operatywnym na budowie — wycinkowe planowe zadania miesięczne, powinni być premiowani w zależności od wykonania tych zadań.

§ 6. 1. Procent premii, należnej za wykonanie planu produkcji ustala się na podstawie właściwej skali premiowej, przyznanej dla pracowników danej jednostki organizacyjnej w trybie określonym w § 7 niniejszego regulaminu.

2. Skale premiowe oznaczone A1, A2, A3 i A4 określane są w § 15 niniejszego regulaminu.

§ 7. Ustala się następujące zasady zaliczania do poszczególnych skal premiowych.

1. Skalę premiową A1 przyznaje — na wniosek dyrektora centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) Minister:
a) budowom objętym uchwałami Prezydium Rządu, jako budowom szczególnego znaczenia,
b) budowom przemysłowym przemysłu górniczego, hutniczego, przemysłu budowy maszyn ciężkich, ciężkiego przemysłu chemicznego i energetycznego,
c) zarządom budowlano-montażowym i zjednoczeniom związanym bezpośrednio z placem budów wymienionych w punktach a) i b).
2. Skalę premiową A2 przyznaje — na wniosek dyrektora centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) — Minister:
a) budowom przemysłowym i mieszkaniowym o rocznym planowanym przerobie na jednym placu budowy powyżej 5 mil. zł.,
b) budowom montażowym konstrukcji stalowych — wykonywanym w trybie bezpośrednim — o rocznym planowanym przerobie na jednym placu budowy powyżej 3 mil. zł.,
c) budowom montażowym instalacji przemysłowych i urządzeń elektrycznych — wykonywanym w trybie bezpośrednim — o rocznym planowanym przerobie na jednym placu budowy powyżej 1 mil. zł. bez kosztów aparatury zasadniczej.
3. Skalę premiową A3 przyznaje dyrektor zjednoczenia (Wojewódzkiego Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych):
a) budowom przemysłowym i mieszkaniowym o rocznym planowanym przerobie na jednym placu budowy od 1 do 5 mil. zł.,
b) budowom montażowym konstrukcji stalowych — wykonywanym w trybie bezpośrednim — o rocznym planowanym przerobie na jednym placu budowy od 1 do 3 mil. zł.,
c) budowom montażowym instalacji przemysłowych (konstrukcji stalowych, i urządzeń elektrycznych) wykonywanym w trybie bezpośrednim — o rocznym planowanym przerobie na jednym placu budowy od 0,5 do 1 mil. zł.
4. Skala premiowa A4 przysługuje budowom przemysłowym i mieszkaniowym o rocznym planowanym przerobie na jednym placu budowy do 1 mil. zł. oraz budowom montażowym instalacji przemysłowych i urządzeń elektrycznych — wykonywanym w trybie bezpośrednim — o rocznym planowanym przerobie na jednym placu budowy do 0,5 mil. zł.
5. Przy zaliczaniu jednostek organizacyjnych wykonujących roboty remontowe do jednej z wymienionych w ustępach 1 — 4 skal premiowych, należy stosować w odniesieniu do planowanego rocznego przerobu, współczynnik 2,0.
6. Odcinkom budowlanym, które swoją działalnością obejmują budowy o różnych skalach premiowych — właściwy dyrektor zjednoczenia (Wojewódzkiego Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) przyznaje najwyższą spośród przyznanych danym budowom skalę premiowania.
7. Dla pracowników budów (odcinków), uprawnionych do premiowania wg niniejszego regulaminu, a zatrudnionych w tych jednostkach organizacyjnych, które wykonują roboty na budowie (odcinku) jako podwykonawcy — dyrektor zjednoczenia (Wojewódzkiego Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) przyznaje tę samą skalę premiową, jaka została przyznana dla pracowników danej budowy (odcinka), zatrudnionych u generalnego wykonawcy.
8. Dla pracowników jednostek produkcji pomocniczej i usług, dyrektor zjednoczenia (Wojewódzkiego Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) przyznaje tę samą skalę premiową, jaka przyznana została jednostce bezpośrednio nadrzędnej nad jednostką produkcji pomocniczej (usługowa).

§ 8. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi względami gospodarczymi dyrektor centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) może wystąpić do Ministra z wnioskiem o przyznanie określonej jednostce organizacyjnej wyższej skali premiowej, niż wynikającej z warunków określonych w regulaminie premiowania.

§ 9. 1. Premia ustalona zgodnie z przepisami §§ 2, 3, 6 i 7 może być wypłacona jedynie przy jednoczesnym zachowaniu następujących warunków:
a) terminowego oddania do użytku wszystkich obiektów, w odniesieniu do których termin oddania określony został w miesięcznych planach oddawania obiektów do użytku; w przypadku nieoddania w terminie obiektu do użytku i braku na tę okoliczność zgody inwestora — o przyznaniu premii decyduje Minister. na wniosek dyrektora centralnego zarządu,
b) potwierdzenia przez przedstawiciela inwestora w dokumentach budowy należytej jakości wykonywanych robót.
2. Postanowienia zawarte w ustępie 1 pkt. b) — w odniesieniu do budów prowadzonych przez Budowlane Przedsiębiorstwa Powiatowe obowiązują te budowy, które posiadają inspektora nadzoru na budowie lub w siedzibie Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych.

§ 10. 1. Przyznanie pełnej premii dla poszczególnych służb bądź pracowników może być uzależnione od wykonania szczególnych zadań, wynikających z ich obowiązków i mających wpływ na działalność gospodarczą danej jednostki, a zleconych im przed rozpoczęciem miesiąca, za wyniki którego jest przyznawana premia. Zarówno zadania, jak i stopień uzależnienia premii od ich wykonania powinny być podane na piśmie.
2. Pracownik lub zespół pracowników może być pozbawiony całkowicie lub częściowo premii w przypadku stwierdzenia niedostatecznego wykonania ciążących na nich obowiązków, a w szczególności w razie stwierdzenia nieprzestrzegania dyscypliny pracy i płac, marnotrawstwa materiałowego, niewłaściwego wykorzystania maszyn i urządzeń, nieprzestrzegania przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy (bezpieczeństwa ruchu), oraz zaniedbań na odcinku wprowadzania w życie współzawodnictwa i zespołowych metod pracy.
3. O zmniejszeniu premii — o którym mowa w ustępach 1 i 2 — i wysokości zmniejszenia decyduje: w odniesieniu do zespołu pracowników danej jednostki organizacyjnej, bądź też do jej kierownictwa — przyznający premię, zaś w odniesieniu do poszczególnych pracowników — kierownik danej jednostki organizacyjnej.

§ 11. 1. Wysokość premii miesięcznej zatwierdza (w % przy współczynniku 1,0):
a) dla pracowników budów (odcinków) oraz zarządów budowlano-montażowych związanych bezpośrednio z placem budowy — dyrektor zjednoczenia,
b) dla pracowników zjednoczeń bezpośrednio związanych z placem budowy — dyrektor centralnego zarządu,
c) dla pracowników budów (odcinków) prowadzonych przez Budowlane Przedsiębiorstwa Powiatowe — dyrektor Wojewódzkiego Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych.
2. Dla pracowników budów (odcinków) premia za dany miesiąc winna być oparta o wyniki danego miesiąca, a zatwierdzona i wypłacona w miesiącu następnym.
3. Dla pracowników zarządów budowlano-montażowych i zjednoczeń związanych bezpośrednio z placem budowy, premia za dany miesiąc winna być oparta o wyniki miesiąca ubiegłego, a zatwierdzona i wypłacona w miesiącu następnym.
4. Wysokość premii miesięcznej przy współczynniku premiowym 1.0 przekraczająca: 70% dla jednostek organizacyjnych, uprawnionych do premiowania wg skali A1 i 60% dla jednostek organizacyjnych uprawnionych do premiowania wg skali A2, A3 i A4 — zatwierdza każdorazowo, na wniosek dyrektora centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) — Minister, przy czym wskaźnik w tej wysokości będzie zatwierdzany wyłącznie w przypadkach gospodarczo uzasadnionych.

§ 12. 1. Zatwierdzenie premii dla pracowników podwykonawców uzależnione jest od pisemnej opinii właściwego generalnego wykonawcy.
2. W razie stwierdzenia przez generalnego wykonawcę, że zadania podwykonawcy nie zostały wykonane w sposób właściwy, odpowiednia jednostka nadrzędna zatwierdzająca premię dla pracowników podwykonawcy obowiązana jest zmniejszyć przypadającą w danym miesiącu premię — zgodnie z wnioskiem generalnego wykonawcy.
3. Wysokość zmniejszenia premii, jaką generalny wykonawca może zażądać w stosunku do pracowników podwykonawcy — nie może przekroczyć tyle procent, ile stanowi stosunek wartości zadań nienależycie wykonanych do całkowitej wartości robót wykonanych w danym miesiącu przez podwykonawcę.

§ 13. W przypadkach niewykonania planu produkcji na budowach, objętych specjalnymi uchwałami Prezydium Rządu i uprawnionych do premiowania wg skali A1, dyrektor centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) może w uzasadnionych przypadkach niewykonania planu wystąpić do Ministra z wnioskiem o przyznanie dla pracowników danej budowy miesięcznej premii, przy czym w przypadkach takich winien być zachowany warunek wykonania planu produkcji conajmniej w 90%.

§ 14. Premię miesięczną ustaloną w procentach oblicza się od wynagrodzenia zasadniczego wraz z dodatkiem funkcyj-

nym, z uwzględnieniem współczynników premiowych, przewidzianych w załączniku Nr 22 do Układu Zbiorowego Pracy w Budownictwie.

§ 15. Skale premiowe wymienione w § 6 pkt. 2 niniejszego regulaminu wynoszą:

Skala premiowa	Premia za 100% wykonania planu	Premia za każdy dalszy 1% wykonania planu	Ograniczenia pułapu premii
A 1	40%	4%	powyżej 70% zatwierdza Minister
A 2	40%	3%	powyżej 60% zatwierdza Minister
A 3	40%	2,5%	,,
A 4	40%	2%	,,

§ 16. Regulamin niniejszy nie dotyczy tych jednostek produkcji pomocniczej i usług, które pracują na własnych planach miesięcznych ustalonych i zatwierdzonych przez centralny zarząd (Zarząd Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych).

§ 17. Regulamin niniejszy ma zastosowanie do miesięcznych wyników produkcyjnych — począwszy od miesiąca maja 1952 r.

Załącznik Nr 2 do zarządzenia Nr 147 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli

REGULAMIN PREMIOWANIA

pracowników umysłowych zatrudnionych w jednostkach administracyjnych przedsiębiorstw budowlano-montażowych i instalacyjnych.

§ 1. 1. Regulamin niniejszy ustala zasady miesięcznego premiowania pracowników umysłowych, zaszeregowanych i uprawnionych do premiowania na podstawie załącznika Nr 22 do Układu Zbiorowego Pracy w Budownictwie z dnia 7 maja 1949 roku, a zatrudnionych w zarządach (budowlanych przedsiębiorstw powiatowych), zjednoczeniach (wojewódzkich zarządach budowlanych przedsiębiorstw powiatowych) i centralnych zarządach (Zarządzie Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) budowlano-montażowych.

2. Regulamin niniejszy uwzględnia również zasady premiowania za generalne wykonawstwo, którego przepisy ustalone zostały zarządzeniem Nr 90 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 16 maja 1952 r. (Dz. Urz. Min. Bud. M. i O. Nr 10. 102).

§ 2. 1. Premię miesięczną uzależnia się od wykonania miesięcznego planu produkcji przy jednoczesnym osiągnięciu zaplanowanego wskaźnika wydajności na jednego robotnika ogółem.

2. Pracownicy generalnego wykonawcy i pracownicy podwykonawców premiowani są za wykonanie planu produkcji siłami własnymi.

§ 3. 1. Procent wykonania miesięcznego planu produkcji ustala się jako stosunek procentowy wartości finansowej produkcji rzeczywiście wykonanej w danym miesiącu do wartości produkcji zaplanowanej na dany miesiąc wg planów operatywnych miesięczno-tygodniowych zatwierdzonych przez jednostkę nadrzędną.

2. Wartość wykonanej produkcji określa suma wynikająca z faktur, przyjętych przez inwestora ze wszystkich podległych danej jednostce orgnizacyjnej budów (odcinków) lub robót.

§ 4. 1. Procent premii przysługującej za wykonanie planu produkcji ustala się na podstawie skali premiowej, przysługującej dla pracowników danej jednostki organizacyjnej zgodnie z postanowieniami § 5 niniejszego regulaminu.

2. Skale premiowe A2, A3 i A4 określa § 12 niniejszego regulaminu.

§ 5. Ustala się następujące zasady przyznawania poszczególnych skal premiowych:

1. Skalę premiową A2 przyznaje — na wniosek dyrektora centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) — Minister: zarządom (budowlanym przedsiębiorstwom powiatowym), zjednoczeniom (wojewódzkim zarządom budowlanych przedsiębiorstw powiatowych) i centralnym zarządom (Zarządowi Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych), które powyżej 50% swego rocznego planu przerobu wykonują na budowach uprawnionych do premiowania wg skali premiowej A1 lub A2 (łącznie).

2. Skalę premiową A3 przyznaje dyrektor centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) zarządom (budowlanym przedsiębiorstwom powiatowym) i zjednoczeniom (wojewódzkim zarządom budowlanych przedsiębiorstw powiatowych), które powyżej 50% swego planu rocznego przerobu wykonują na budowach uprawnionych do premiowania wg skali premiowej A3 lub wyższej.

3. Skalę premiową A3 dla pracowników centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) przyznaje dyrektor centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych), pod warunkiem, że powyżej 50% rocznego planu przerobu dany centralny zarząd wykonuje na budowach uprawnionych do premiowania wg skali premiowej A3 lub wyższej.

4. Skala premiowa A4 przysługuje zarządom (budowlanym przedsiębiorstwom powiatowym) zjednoczeniom (wojewódzkim zarządom budowlanych przedsiębiorstw powiatowych) i centralnym zarządom (Zarządowi Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych), które nie spełniają warunków ustalonych w ustępach 1 — 3.

§ 6. W przypadkach uzasadnionych szczególnymi względami gospodarczymi, dyrektor centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) może wystąpić do Ministra z wnioskiem o przyznanie określonej jednostce organizacyjnej wyższej skali premiowej, niż to ustalają odpowiednie przepisy regulaminu premiowania.

§ 7. 1. Premia ustalona zgodnie z przepisami §§ 2, 3, 4 i 5 może być wypłacana jedynie pod warunkiem wykonania planu wydajności na jednego robotnika ogółem.

2. W przypadku nieoddania w terminie do użytku obiektów określonych w miesięcznych planach oddawania obiektów do użytku i braku zgody inwestora na akceptowanie takiego stanu o przyznaniu premii decyduje Minister na wniosek dyrektora centralnego zarządu.

§ 8. 1. Wysokość premii miesięcznej zatwierdza (w % przy współczynniku 1,0):

a) dla pracowników zarządów (budowlanych przedsiębiorstw powiatowych) — dyrektor zjednoczenia (wojewódzkiego zarządu budowlanych przedsiębiorstw powiatowych),

b) dla pracowników zjednoczeń (wojewódzkich zarządów budowlanych przedsiębiorstw powiatowych) — dyrektor centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych),

c) dla pracowników centralnych zarządów (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) — Minister.

2. Dla pracowników zarządów (budowlanych przedsiębiorstw powiatowych), zjednoczeń (wojewódzkich zarządów budowlanych przedsiębiorstw powiatowych) i centralnych zarządów (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) premia za dany miesiąc winna być oparta o wyniki miesiąca poprzedniego, a zatwierdzona i wypłacona w miesiącu następnym.

3. Wysokość premii miesięcznej przekraczającą 60% przy współczynniku premiowym 1,0 zatwierdza każdorazowo, na wniosek dyrektora centralnego zarządu (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) — Minister, przy czym wskaźnik w tej wysokości będzie zatwierdzony wyłącznie w przypadkach gospodarczo uzasadnionych.

§ 9. 1. Zatwierdzenie premii dla pracowników zarządów budowlanych (budowlanych przedsiębiorstw powiatowych) z jednoczeń (wojewódzkich zarządów budowlanych przedsiębiorstw powiatowych) prowadzących roboty jako podwykonawcy uzależnione jest od pisemnej opinii właściwego generalnego wykonawcy.

2. W razie stwierdzenia przez generalnego wykonawcę, że zadania podwykonawcy nie zostały wykonane, odpowiednia jednostka nadrzędna zatwierdzająca premię dla pracowników podwykonawcy obowiązana jest zmniejszyć przypadającą w danym miesiącu premię — zgodnie z wnioskiem generalnego wykonawcy.

3. Wysokość zmniejszenia premii, jaką generalny wykonawca może zażądać w stosunku do pracowników podwykonawcy — nie może przekroczyć procentu jaki stanowi stosunek wartości produkcji niewykonanej przez podwykonawcę do wartości produkcji wykonanej w danym miesiącu na danej budowie przez tegoż podwykonawcę.

4. O ile dany podwykonawca prowadzi równocześnie inne roboty poza robotami dla generalnego wykonawcy —

zmniejszenie premii stosuje się w takim stopniu, w jakim miesięczny przerob planowany do wykonania na rzecz generalnego wykonawcy uczestniczył w ogolnym planie przerobu podwykonawcy na dany miesiąc.

5. Premia dla pracowników jednostki nadrzędnej nad generalnym wykonawcą oraz dla pracowników jednostki nadrzędnej nad podwykonawcą — tj. dla pracowników centralnych zarządów (Zarządu Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) może być obniżona decyzją Ministra, w przypadku niewykonania zadań generalnego wykonawstwa, względnie zadań na obiektach szczególnego znaczenia w ramach generalnego wykonawstwa.

§ 10. Premię miesięczną ustaloną w procentach oblicza się od wynagrodzenia zasadniczego wraz z dodatkiem funkcyjnym, z uwzględnieniem współczynników premiowych przewidzianych w załączniku Nr 22 do Układu Zbiorowego Pracy w Budownictwie.

§ 11. 1. Przyznanie pełnej premii dla poszczególnych służb bądź pracowników może być uzależnione od wykonania szczególnych zadań, wynikających z ich obowiązków i mających wpływ na działalność gospodarczą danej jednostki a zleconych przed rozpoczęciem miesiąca, za wynik którego jest przyznana premia. Zarówno zadania jak i stopień uzależnienia premii od ich wykonania powinny być podane na piśmie.

2. Pracownik lub zespół pracowników może być pozbawiony całkowicie lub częściowo premii w przypadku stwierdzenia niedostatecznego wykonania ciążących na nich obowiązków, a w szczególności w razie stwierdzenia nieprzestrzegania dyscypliny pracy i płac, marnotrawstwa materiałowego, niewłaściwego wykorzystania maszyn i urządzeń, nieprzestrzegania przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy (bezpieczństwa ruchu), oraz zaniedbań na odcinku wprowadzenia w życie współzawodnictwa i zespołowych metod pracy.

3. Premia dla pracowników winna być obniżona lub niewypłacona w przypadku stwierdzenia przez organa inspekcji wewnętrznej lub przez jednostki nadzoru budowlanego nienależytej jakości wykonywania robót.

4. O zmniejszeniu premii — o których mowa w ustępach 1—3 i wysokości zmniejszenia decyduje: w odniesieniu do zespołu pracowników danej jednostki organizacyjnej bądź też do jej kierownictwa — jednostka organizacyjna przyznająca premię, zaś w odniesieniu do poszczególnych pracowników — kierownik danej jednostki organizacyjnej.

§ 12. Skale premiowe wymienione w § 4 pkt. 2 niniejszego regulaminu wynoszą:

Skala premiowa	Premia za 100% wykonania planu	Premia za każdy dalszy 1% wykonania planu	Ograniczenie pułapu premii
A 2	40%	3%	powyżej 60% zatwierdza Minister
A 3	40%	2,5%	
A 4	40%	2%	

§ 13. Regulamin niniejszy nie dotyczy tych jednostek produkcji pomocniczej i usług, które pracują na własnych planach miesięcznych ustalonych i zatwierdzonych przez centralny zarząd (Zarząd Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych) lub zjednoczenie (Wojewódzki Zarząd Budowlanych Przedsiębiorstw Powiatowych).

§ 14. Regulamin niniejszy ma zastosowanie do miesięcznych wyników produkcyjnych — począwszy od miesiąca maja 1952 roku. —

159.

ZARZĄDZENIE Nr 150

MINISTRA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 14 lipca 1952 r.

o zmianie zarządzenia Nr 21 z dnia 9 lutego 1952 r. w sprawie usprawnienia gospodarki drewnem usługowym.

(L. dz.: DVII/3/2930/52)

W zarządzeniu Nr. 21 z dnia 9 lutego 1952 r. w sprawie usprawnienia gospodarki drewnem usługowym (Dz. Urz. Nr 3 poz. 32) brzmienie pkt. 1 § 7 ustala się jak następuje.

„Utworzenie składnic sprzętu drewnianego przy Zarządach Budowlanych w ramach istniejących magazynów, których kierownicy odpowiedzialni są za jego właściwą konserwację".

Powyższa zmiana tekstu zarządzenia Nr. 21 obowiązuje od dnia 15 lipca 1952 r.

Minister **R. Piotrowski**

160.

PISMO OKÓLNE Nr 80.

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 1 lipca 1952 r.

w sprawie: wynagrodzenia kierowców pojazdów mechanicznych

(L.dz.D.XIII/3/3472/52)

Wobec licznych zapytań, Ministerstwo Budownictwa Miast i Osiedli — Departament Zatrudnienia i Płac wyjaśnia, że Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 7 maja 1952 r. w sprawie regulowania płac kierowców pojazdów mechanicznych, ich pomocników, warsztatowców i innych pracowników samochodowych, zatrudnionych w jednostkach gospodarki społecznej (Monitor Polski Nr A 46 poz. 642) — nie ma zastosowania w przedsiębiorstwach podległych Ministrowi Budownictwa Miast i Osiedli, które stosują Układ Zbiorowy Pracy w Budownictwie z dnia 7.V.1949 r. —

Dyrektor Departamentu: **W. Kędzierski**

161.

PISMO OKÓLNE Nr 82.

MINISTERSTWA BUDOWNICTWA MIAST I OSIEDLI

z dnia 30 czerwca 1952 r.

w sprawie przepisów o organizacji finansowej i systemie finansowym przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego.

(L.dz.D.V/3/1110/52)

Celem ułatwienia pracy zainteresowanym jednostkom organizacyjnym resortu przy załatwianiu spraw, z zakresu zagadnień organizacji finansowej i systemu finansowego przedsiębiorstw działających na zasadach rozrachunku gospodarczego, Departament Finansowy podaje niżej zestawienie przepisów obowiązujących w tym przedmiocie:

I. Przedsiębiorstwo państwowe (jego zadania, utworzenie i likwidacja).

1. Dekret z dnia 26 października 1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U.R.P. Nr. 49, poz. 439).
2. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1952 r. w sprawie zasad i trybu likwidacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U.R.P. Nr.3, poz. 19).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1952 r. w sprawie urządzenia i prowadzenia rejestru przedsiębiorstw państwowych (Dz.U.R.P. Nr 3, poz. 22).

II. Organizacja przedsiębiorstw

1. Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. w sprawie zasad organizacji finansowej i systemu finansowego przedsiębiorstw państwowych, objętych budżetem centralnym (Mon.Polski Nr. A-55, poz. 630).
2. Uchwała Nr. 85 Prezydium Rządu z dnia 3 lutego 1951 r. w sprawie organizacji Zjednoczeń i przedsiębiorstw budowlano-montażowych (nieogłoszona).

III. System rozliczeń

1. Uchwała Nr. 17 Prezydium Rządu z dnia 10 stycznia 1952 r. w sprawie zasad rozliczeń za roboty budowlano-montażowe i prace projektowe w zakresie inwestycji i kapitalnych remontów między jednostkami gospodarki uspołecznionej (Mon. Polski Nr. A-6, poz. 59).

2. Instrukcja służbowa dla banków. Obrót pieniężny. Część D-Rozliczenia inkasowe (Nakład Narodowego Banku Polskiego).
3. Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 25 marca 1952 r. w sprawie kolejności pokrywania płatności przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego w przypadku braku środków na rachunku płatnika (Mon. Polski Nr. A-29, poz. 427).
4. Zarządzenie Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 8 kwietnia 1952 r. w sprawie zmniejszenia kosztów wykonawstwa robót budowlanych w roku 1952 (Mon. Polski Nr. A-42, poz. 606).
5. Zarządzenie Nr. 36 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 24 kwietnia 1951 r. w sprawie obniżenia cen kosztorysowych (Dz.Urz. Min. Bud. M. i O. Nr. 4, poz. 36).
6. Zarządzenie Nr. 82 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 30 kwietnia 1952 r. w sprawie tymczasowego określenia terminów sporządzania faktur przejściowych (Mon. Polski Nr. A-42, poz. 607).
Uwaga. Zagadnienie trybu i terminów sporządzania faktur przejściowych końcowych oraz ich formy — zostanie ureglowane odrębnym zarządzeniem Ministra Budownictwa Miast i Osiedli.

IV. Oszczędność

1. Uchwała Nr 109 Prezydium Rządu z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie oszczędności w budownictwie (Mon. Polski Nr A-16, poz. 220) ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Nr 613 Prezydium Rządu z dnia 18 sierpnia 1951 r. o zmianie uchwały Nr 109 Prezydium Rządu z dnia 21 lutego 1951 r. w sprawie oszczędności w budownictwie (Mon. Polski Nr A-79, poz. 1098).
2. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 8 lutego 1952 r. w sprawie realizacji w roku 1952 uchwały Prezydium Rządu z dnia 21 lutego 1951 r. o oszczędności w budownictwie (Mon. Polski Nr A-16, poz. 190).

V. Normatywy i finansowanie środków obrotowych.

1. Uchwała Nr 878 Prezydium Rządu z dnia 12 grudnia 1951 r. w sprawie zasad finansowania środków obrotowych przedsiębiorstw państwowych (Mon. Polski Nr A-103, poz. 1501).
2. Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 29 marca 1952 r. w sprawie rozliczeń z budżetem centralnym z tytułu wpłat z zysku i pokrywania strat państwowych przedsiębiorstw i banków (Mon. Polski Nr A-29, poz. 422).
3. Uchwała Nr 387 Rady Ministrów z dnia 14 maja 1952 r. w sprawie rozliczeń przedsiębiorstw państwowych z budżetem centralnym z tytułu środków obrotowych (Mon. Polski Nr A-43, poz. 613).

VI. Podatek obrotowy i podatek od operacji nietowarowych.

1. Uchwała Nr 62 Rady Ministrów z dnia 3 lutego 1951 r. w sprawie podatku obrotowego od jednostek gospodarki uspołecznionej (Mon. Polski Nr A-12, poz. 175).
2. Uchwała Nr 80 Rady Ministrów z dnia 3 lutego 1951 r. w sprawie podatku od operacji nietowarowych jednostek gospodarki uspołecznionej (Mon. Polski Nr A-12, poz. 177).
3. Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 29 marca 1951 r. w sprawie stawek podatku obrotowego i podatku od operacji nietowarowych dla jednostek gospodarczych resortu Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego oraz Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli — rozesłane przy piśmie Departamentu Finansowego z dnia 9 kwietnia 1951 r. L. dz. D.V/3 1851/51.
4. Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 1951 r. w sprawie ustalenia i stosowania wzorów druków przewidzianych w przepisach o podatku od operacji nietowarowych i podatku obrotowym od jednostek gospodarki uspołecznionej oraz niektórych wzorów druków przewidzianych w przepisach o podatku dochodowym od spółdzielczości (Mon. Polski z 1952 r. Nr A-3, poz. 43).
5. Okólnik Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 1951 r. w sprawie stosowania przepisów o podatku obrotowym i podatku od operacji nietowarowych od jednostek gospodarki uspołecznionej Nr BD. 12.366/2/51 (Dz. Urz. Min. Finansów Nr 25, poz. 93).

VII. Amortyzacja oraz finansowanie inwestycji i kapitalnych remontów.

1. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 17 lipca 1951 r. w sprawie podziału amortyzacji przedsiębiorstw działających według zasad rozrachunku gospodarczego na 1952 r. (Mon. Polski Nr A-76, poz. 1052).
2. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 1951 r. w sprawie zmiany stawek amortyzacyjnych od pojazdów samochodowych (Mon. Polski z 1952 r. Nr A-2, poz. 36).
3. Instrukcja budżetowa Nr 5/52 z dnia 25 lipca 1951 r. w sprawie planowania pokrycia finansowego inwestycji na r. 1952.
4. Instrukcja PKPG Nr 30 o ogólnych zasadach planowania, wykonywania i finansowania remontów obiektów majątku trwałego jednostek gospodarki narodowej, zatwierdzona zarządzeniem Przewodniczącego PKPG Nr 179 z dnia 21 lipca 1950 r. w sprawie ogólnych zasad planowania, wykonywania i finansowania remontów.
5. Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 30 marca 1951 r. w sprawie zasad finansowania i bankowej kontroli kapitalnych remontów przedsiębiorstw działających na zasadach rozrachunku gospodarczego (Mon. Polski Nr A-35, poz. 444).
6. Uchwała Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 maja 1950 r. w sprawie zasad finansowania kapitalnych remontów przedsiębiorstw na rozrachunku gospodarczym (Biuletyn PKPG Nr 10, poz. 129).
7. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 1951 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji limitowym i działalności przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego przez banki specjalne (Mon. Polski z 1952 r. Nr A-6, poz. 60).
8. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 4 lutego 1952 r. zmieniające zarządzenie z dnia 11 grudnia 1951 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji limitowych i działalności przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego przez banki specjalne (Mon. Polski Nr A-15, poz. 177).
9. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 5 lutego 1952 r. w sprawie odmiennego stosowania niektórych przepisów zarządzenia Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 1951 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji limitowych i działalności przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego przez banki specjalne, (Mon. Polski Nr A-16, poz. 189).

VIII. Stosunki między generalnym wykonawcą, podwykonawcą i zleceniodawcą.

1. § 37 Instrukcji Nr 21 PKPG dla sporządzania planu inwestycyjnego na r. 1951.
2. Zarządzenie Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 1951 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji limitowych i działalności przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego przez banki specjalne (Mon. Polski z 1952 r. Nr A-6, poz. 60) znowelizowane przez:
   a) zarządzenie Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 5 lutego 1952 r. w sprawie odmiennego stosowania niektórych przepisów zarządzenia Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 1951 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji limitowych i działalności przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego przez banki specjalne (Mon. Polski Nr A-16, poz. 189),
   b) zarządzenie Przewodniczącego PKPG i Ministra Finansów z dnia 4 lutego 1952 r. zmieniające zarządzenie z dnia 11 grudnia 1951 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji limitowych i działalności przedsiębiorstw wykonawstwa inwestycyjnego przez banki specjalne (Mon Polski Nr A-15, poz. 177).
3. Uchwała Nr 915 Prezydium Rządu z dnia 21 grudnia 1951 r. w sprawie ustalenia zasady generalnego wykonawcy robót budowlanych i montażowych (Mon. Polski Nr. A-1, poz. 13).
4. Zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z dnia 11 stycznia 1952 r. w sprawie zasad i trybu zawierania umów o wykonywanie robót budowlanomontażowych objętych planem inwestycyjnym (Mon. Polski Nr A-5, poz. 53). ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniem Przewodniczącego P.K.P.G. z dnia 20 lutego 1952 r. (Mon. Polski Nr. A-20, poz. 246).
5. Zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z dnia 10 marca 1951 r. w sprawie stosowania wzoru umowy ramowej dotyczącej sporządzania dokumentacji technicznej dla inwestycji (Mon. Polski Nr. A-35, poz. 441).
6. Zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. i Ministra Finansów z dnia 14 marca 1952 r. w sprawie udzielania i umarzania zaliczek na materiały udzielanych przez zleceniodawców przedsiębiorstwom budowlano-montażowych (Mon. Polski Nr. A-27, poz. 371).

7. Zarządzenie Nr 33 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 23 lutego 1952 r. w sprawie ustalenia listy przedsiębiorstw specjalizowanych, które mogą występować w charakterze generalnych wykonawców (Dz. Urz. Min. Bud. M. i O. Nr 4, poz. 42).

8. Zarządzenie Nr 37 Ministra Budownictwa Miast i Osiedli z dnia 5 marca 1952 r. w sprawie umów o wykonanie robót budowlanych, zlecanych przez jednostki podporządkowane Centralnemu Zarządowi Budowy Miast i Osiedli „Z.O.R." (Dz. Urz. Min. Bud. M. i O. Nr 5, poz. 46 oraz Mon. Polski Nr. A-42, poz. 605).

IX. Jednostki nadzoru inwestycyjnego, oraz oddziały wykonawstwa inwestycyjnego.

1. Zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. i Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 1951 r. w sprawie jednostek nadzoru inwestycyjnego i komórek wykonawstwa inwestycji systemem gospodarczym (Mon. Polski Nr A-4, poz. 52).

2. Zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. i Ministra Finansów z dnia 15 lutego 1952 r. w sprawie działalności samodzielnych oddziałów wykonawstwa inwestycyjnego (SOWI) (Mon. Polski Nr A-25, poz. 318).

p.o. Dyrektora Departamentu (B. Striks)

Komunikat I

W Dzienniku Ustaw R. P. ogłoszono:

W Nr 29 z 25.VI.52 poz. 196 rozporządzenie Rady Ministrów z 4.VI.52 w sprawie mieszkań służbowych i zakładowych; poz. 197 rozporządzenie Rady Ministrów z 4.VI.52 w sprawie używania ciężarowych pojazdów samochodowych w transporcie między osiedlami i wykorzystania ich próżnych przebiegów.

W Nr 31 z 15.VII.52 poz. 207 rozporządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z 25.VI.52 w sprawie organizacji jednorocznych studiów przygotowawczych w wieczorowych szkołach inżynierskich.

W Monitorze Polskim ogłoszono:

W Nr A-51 z 17.VI.52 poz. 686 uchwałę Nr 445 z 24.V.52 o zmianie instrukcji Nr 7 w sprawie zakresu spraw objętych terenowymi planami gospodarczymi oraz trybu składania projektów tych planów; poz. 689 uchwałę Prezydium Rządu Nr 409 z 24.V.52 w sprawie zasad premiowania pracowników zatrudnionych w budownictwie; poz. 690 uchwałę Nr 455 z 24.V.52 w sprawie premiowania pracowników wykonawstwa budowlanego za terminowe oddanie obiektów do użytku; poz. 691 uchwałę Prezydium Rządu Nr 461 z 4.VI.52 w sprawie gospodarki makulaturą; poz. 694 zarządzenie przewodniczącego P.K.P.G. i Ministra Finansów z 16.V.52 dotyczące zmian w zarządzeniu w sprawie jednostek nadzoru inwestycyjnego i komórek wykonawstwa inwestycji systemem gospodarczym.

W Nr A-53 z 23.VI.52 poz. 781 uchwałę Nr 462 Rady Ministrów z 4.VI.52 w sprawie tymczasowego statutu organizacyjnego Ministerstwa Oświaty; poz. 782 uchwałę Nr 468 Prezydium Rządu z 4.VI.52 w sprawie właściwego składu załóg zatrudnionych na drugich i trzecich zmianach w przemysłowych zakładach pracy; poz. 784 zarządzenie przewodniczącego P.K.P.G. z 2.VI.52 zmieniające zarządzenie w sprawie stosowania wzoru umowy ramowej dotyczącej sporządzania dokumentacji technicznej dla inwestycji; poz. 788 zarządzenie Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z 15.V.52 w sprawie „Norm zużycia materiałów pędnych w eksploatacji pojazdów samochodowych". —

W Nr A-54 z 26.VI.52 poz. 799 uchwałę Prezydium Rządu Nr 474 z 4.VI.52 w sprawie wzmożenia dostaw szmat i innych odpadków włókienniczych; poz. 802 zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z 30.V.52 w sprawie zlecenia przez Polski Komitet Normalizacyjny opracowania norm i wynagradzania za te prace: poz. 803 zarządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z 16.VI.52. w sprawie trybu postępowania przy przyjmowaniu kandydatów na pierwszy rok studiów do wieczorowych szkół inżynierskich w roku szkolnym 1952/53. poz. 865 Instrukcje Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 11.VI.52 w sprawie zadań terenowych organów jednolitej władzy państwowej w zakresie werbunku niewykwalifikowanej siły roboczej.

W Nr A-56 z 30VI.52 poz. 868 zarządzenie Nr 135 Prezesa Rady Ministrów z 20.VI.52 w sprawie ograniczenia pracy zarobkowej studentów szkół wyższych; poz. 869 zarządzenia Nr 137 Prezesa Rada Ministrów z 21.VI.52 w sprawie przewozu pracowników do pracy ciężarowym taborem samochodowym zakładów pracy na terenie m. st. Warszawy; poz. 872 okólnik Nr 131 Prezesa Rady Ministrów z 18.VI.52 w sprawie zaproszeń członków prezydiów wojewódzkich rad narodowych przez władze naczelne; poz. 873 okólnik Nr 140 Prezesa Rady Ministrów z 26.VI.52 w sprawie urlopów pracowniczych na dokończenie nauki.

Komunikat II

Wydane zostały a nie są ogłoszone w Dzienniku Urzędowym następujące akty normatywne:

Zarządzenie Ministra Nr 133
L dz. DV/3/1099/52 z 26.VI.52 w sprawie tymczasowego określenia terminów sporządzania faktur przejściowych przez przedsiębiorstwa projektowania.

Zarządzenie Ministra Nr 135
L. dz. GM/2/52 z 30.VI.52 w sprawie realizacji budowy miasta Nowa Huta.

Zarządzenie Ministra Nr 136
L. dz. IV/1/10/5/52 z 30.VI.52 w sprawie operatywnej kontroli wykonania budżetu.

Zarządzenie Ministra Nr 137
L. dz. DX/K/52 z 2.VII.52 w sprawie rewizji dokumentacji technicznej obiektów inwestycyjnych przewidzianych do realizacji w 1953 r.

Zarządzenie Ministra Nr 140
L. dz. DII/W3/6486/52 z 30.VI.52 w sprawie zorganizowania 2-letniego kursu dla przodowników pracy i wyróżniających się robotników.

Zarządzenie Ministra Nr 142
L. dz. DII/W25/6603/52 z 2.VII.52 w sprawie sprawdzania wojskowych dokumentów osobistych osób podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu.

Zarządzenie Ministra Nr 144
L. dz. GM/2/5654/52 z 23.VI.52 zmieniające zarządzenie w sprawie dostaw, robót i usług na rzecz Skarbu Państwa oraz niektórych kategorii osób prawnych (będzie ogłoszone w Monitorze Polskim).

Zarządzenie Ministra Nr 148
L. dz. GM/2/8055/52 z 14.VII.52 w sprawie udziału w pracach żniwnych Państw. Gosp. Rolnych w 1952 r.

Zarządzenie Ministra Nr 149
L. dz. GM/3/2520 z 15.VII.52 w sprawie utworzenie oddziałów zaopatrzenia Robotniczego w niektórych Zjednoczeniach Budownictwa Miejskiego.

Okólnik Ministra Nr 48
L. dz. DVI/2/52 z 28.VI.52 w sprawie składania półrocznych bilansów netto.

Okólnik Ministra Nr 49
L. dz. DIV/101/2/31 z 9.VII.52 w sprawie racjonalnej i oszczędnej gospodarki kredytami budżetowymi.

Instrukcja Ministra Nr 7
L. dz. GM/3/7922/52 z 19.VII.52 w sprawie organizacji baz sprzętowo-transportowych przy wojewódzkich zarządach budowlanych przedsiębiorstw powiatowych (będzie ogłoszona w Monitorze Polskim).

Pismo okólne Nr 75
L. dz. DIV/260/0/2 z 25.VI.52 w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Pismo okólne Nr 76
L. dz. GM/3/5495/52 z 29.VI.52 w sprawie wcześniejszego rozpoczynania pracy w lipcu i sierpniu 1952 r. w niktórych jednostkach Ministerstwa i Instytutach Naukowych.

Pismo okólne Nr 79
L. dz. DII/W3/35/52 z 30.VI.52 w sprawie wytycznych do wytypowania kandydatów na 2-letni kurs dla Przodowników Pracy i wyróżniających się robotników.

Pismo okólne Nr 81
L. dz. GM/2/7066/52 z 1.VII.52 w sprawie współpracy radców prawnych centralnych zarządów. —

Akty te rozesłane zostały w odbitkach sporządzonych na powielaczu. —

Redakcja i Administracja: Ministerstwo Budownictwa Miast i Osiedli, Warszawa, Al. Stalina 26.

Warunki prenumeraty Dziennika Urzędowego Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli prenumerata roczna — 18 zł., półroczna — 10 zł. 50 gr. Cena pojedyńczych egzemplarzy wskazana na każdym egzemplarzu. Wpłacać należy do Narodowego Banku Polskiego V oddział miejski Warszawa Rachunek Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli Nr 378 — 412 — 18 część 21, dział 5, rozdział 24 § 3 wpływy z wydawnictw.—

Cena 2 zł. 35 gr.

Drukarnia Akcydensowa, W-wa 4000. Zam. 2144 z dn. 30.VII.52. Podpisano do druku 23.VIII.52. Druk ukończ. 28.VIII.52. Obj. 1½ ark. druk. Pap. druk. sat. kl. VII. A1/60 g. 3-B-24245.

ODBIORCA:

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.